

מؤسسة 'شاليم'
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
التخلف العقلي في السلطات المحلية
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

אוניברסיטת חיפה
UNIVERSITY OF HAIFA

הסובב הפיסי של מסגרות דיור ותעסוקה מוגנות בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי: השפעתו על שביעות הרצון מסגנון החיים המתאפשר

ד"ר חיה שורץ –

ביה"ס לעבודה סוציאלית, אוניברסיטת בר-אילן

ד"ר ארכ' יוסיפיה מיכלק –

המרכז לחקר ולימוד הזיקנה, אוניברסיטת חיפה

מחקר זה נערך בסיוע מענק מחקר מקרן שלם
הקרן לפיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית ברשויות המקומיות
2007

קרן שלם/016/2007

תוכן עניינים

3	תקציר
5	מבוא
7	חשיבות המחקר לשיפור איכות חיים של אנשים עם פיגור שכלי
7	רציונל המחקר
7	שאלות המחקר
8	סקירת ספרות
11	שיטת מחקר
13	השלב הראשון של המחקר
90	השלב השני של המחקר
107	סיכום
110	רשימת מקורות
113	Abstract

תקציר

המחקר הינו מחקר גישוש העוסק בהערכת סובב פיסי ובחקר משתמשים במסגרות דיור ותעסוקה מוגנות לאנשים עם פיגור שכלי. המחקר משלב שני תחומי ידע: תחום הארכיטקטורה ותחום העבודה הסוציאלית. המחקר בוצע בשנת 2006 ב-6 מסגרות שנקבעו ע"י משרד הרווחה. בתחום הארכיטקטורה, המחקר בחן את מאפייני הסובב הפיסי במסגרות אלו. בתחום העבודה הסוציאלית המחקר בדק את שביעות הרצון מהסובב הפיסי של הלקוחות המשתמשים באותם בנינים (דיירים או חניכים מועסקים) וכן את שביעות הרצון של אנשי הצוות העובדים באותם בנינים.

המחקר נעשה בשני שלבים. בשלב הראשון נאסף מידע על מנת להשיב על שתי שאלות:

- (א) האם הבניינים של מסגרות הדיור והתעסוקה המוגנות בקהילה נבנו לפי ההנחיות הקיימות?
 (ב) האם הנחיות התכנון הקיימות עבור בנינים אלו מתאימות לצרכים של אנשים עם פיגור שכלי?

בשלב השני של המחקר נאסף מידע על מנת להשיב על שתי שאלות נוספות:

- (א) מאילו מאפיינים של הסובב הפיסי במסגרות הדיור והתעסוקה המוגנת בקהילה קיימת שביעות רצון בקרב המשתמשים (הלקוחות ואנשי הצוות) ואיזה סובב פיסי גורם לאי-שביעות רצון?

- (ב) כיצד משפיע הסובב פיסי על סגנון החיים המתאפשר לאנשים עם פיגור שכלי באותם בנינים?
 מאפייני הסובב הפיסי של מסגרות הדיור והתעסוקה המוגנות שנבדקו, הוצאו מתוך הנחיות תכנון קיימות המשמשות כיום את מתכנני הבניינים. הערכה של 40 מאפייני סובב פיסי בכל מסגרת בוצעה באמצעות כלי אשר פותח ע"י החוקרת מתחום הארכיטקטורה והותאם לצרכי המחקר.

המידע לגבי שביעות הרצון מהסובב הפיסי של הלקוחות במסגרות (דיירים וחניכים מועסקים) ושל אנשי הצוות נאסף באמצעות ראיון מובנה שפותח לצורך המחקר ע"י החוקרת מתחום העבודה הסוציאלית. לצורך כך רואינו 45 לקוחות ו-37 אנשי צוות.

ממצאי המחקר בשלב הראשון מוצגים לגבי כל בניין בנפרד. תצפיות ומדידות במכשירים נערכו בחללים רלבנטיים לדיירים או לחניכים. חללים רלבנטיים הינם חללים לגביהם נערכו ראיונות עם דיירים וחניכים.

ממצאי המחקר בשלב השני מוצגים על פי החללים השונים של הסובב הפיסי שנבדקו, תוך השוואת תפיסת שביעות הרצון של הדיירים עם זו של הצוות.

כסכום למחקר גובשו המלצות לשפור סובב פיסי בכל מסגרת שנבדקה, וכן המלצות לגבי הנחיות תכנון עתידיות לגבי הסובב הפיסי במסגרות דיור ומסגרות תעסוקה מוגנות. ממצאי המחקר עשויים להיות רלבנטיים לגופים הציבוריים והפרטיים המפעילים מסגרות דיור ומסגרות תעסוקה מוגנות ואשר מטרתם המוצהרת הינה שיפור איכות החיים של אנשים עם פיגור שכלי.

דברי תודה

חובה נעימה היא לנו להודות לכל האנשים שסייעו ותרמו לביצוע המחקר.

תודה מיוחדת לגב' מרים כהן מנהלת השירות לקהילה באגף לטיפול באדם המפגר.

איסוף הנתונים לא היה מתאפשר ללא שיתוף הפעולה והזמן שייחדו לו מנהלי ההוסטלים, מפעלי התעסוקה המוגנים והמדריכים במסגרות שנבחרו למחקר.

תודה מיוחדת לדיירים ולחניכים באותן מסגרות, שענו על כל שאלותינו ושיתפו אותנו במחשבותיהם.

1. מבוא

המחקר הינו מחקר גישוש (pilot study). המחקר עוסק בהערכת סובב פיסי ובחקר משתמשים (user's study) במסגרות דיור (הוסטל) ותעסוקה (מע"ש) מוגנות לאנשים עם פיגור שכלי. המחקר משלב שני תחומי ידע: תחום הארכיטקטורה ותחום העבודה הסוציאלית. המחקר בוצע בשנת 2006 ב-6 מסגרות שנקבעו ע"י משרד הרווחה. בתחום הארכיטקטורה המחקר בחן את מאפייני הסובב הפיסי במסגרות אלו. בתחום העבודה הסוציאלית המחקר בדק את שביעות הרצון מהסובב הפיסי של הלוקחות המשתמשים באותם בנינים: דיירים או חניכים מועסקים וכן את שביעות הרצון של אנשי הצוות העובדים באותם בנינים.

אוכלוסיית המחקר- אנשים עם פיגור שכלי

לפי ההגדרה בחוק הסעד (טיפול במפגרים) 1969 ולפי הגדרה עפ"י האגודה האמריקאית לפיגור שכלי מ-2002, אצל אדם עם פיגור שכלי מתקיימות חמש הנקודות הבאות:

1. מגבלות התפקוד.
2. שונות בגורמים התנהגותיים, תנועתיים, תחושתיים ותקשורתיים.
3. מגבלות בהתנהגות מסתגלת (מיומנויות תפיסתית, מיומנויות חברתיות ומיומנויות מעשיות). רמת הפיגור נקבעת בהתאם ליכולת תפקודו של האדם בתחומים הבאים: תקשורת, עזרה עצמית, חיי יומיום, בריאות ובטיחות, תפקודים עיוניים, פנאי, תעסוקה, הכוונה עצמית, מיומנויות חברתיות ושימוש במשאבים סביבתיים.

צרכים גופניים מיוחדים אצל אנשים עם פיגור שכלי

- בעיות נוספות המלוות לעתים את הפיגור השכלי הן:
- קשיים פיסיים נוספים (מחלות, נכויות, קשיי נידות וכד').
  - קשיי דיבור וקומוניקציה בין-אישית.
  - הפרעות התנהגותיות-רגשיות.
  - ליקויים בהסתגלות החברתית המקובלת.
  - קשיי תנועה ושיווי משקל
  - חוסר יכולת להסתמך על מישוש בשל קושי באינטגרציה חושית ובתרגום תחושות מישוש למשמעות
  - הסימנים שהן מייצגות.
  - הפרעות בתקשורת בגלל הגייה לא ברורה של מילים והברות וקשיים בשמיעה ובהבחנה בין צלילים
  - וקולות.
  - קושי בהבנת גירויים רבים בו זמנית.
- "האגף לטיפול באדם המפגר" במשרד העבודה והרווחה הוא הגורם הממלכתי האחראי במדינת ישראל לנושא הפיגור.
- הגדרת רמות הפיגור השונות ע"י "האגף לטיפול באדם המפגר" הוא:

פיגור קל: I.Q. 69-50

פיגור בינוני: I.Q. 49-35

פיגור חמור: I.Q. 34-20

פיגור עמוק: I.Q. < 20

אוכלוסיית המחקר הם אנשים עם פיגור שכלי שאובחנו כבעלי רמת פיגור קל ובינוני המסוגלים ליצור תקשורת מילולית ולהשיב על שאלות (ראה מאפייני אוכלוסיית המשתתפים בעמ' 71-73).

ההוסטל כמסגרת דיור מוגנת

ההוסטל היא מסגרת דיור מוגנת קבוצתית חוץ-ביתית בקהילה, לאנשים (מעל גיל 21 בד"כ) עם רמות שונות של פיגור שכלי, שלרוב הגיעו אליה מבית המשפחה. ההוסטל כמסגרת דיור היא המסגרת "הכי מגבילה" על פני רצף מסגרות הדיור בקהילה הקיימות בארץ (בהשוואה לדירה מוגנת או לדירה עצמאית) המספקת מספר רב של שירותים מסוגים שונים, כשאיש צוות לפחות אחד נמצא בה בכל עת שהות הדיירים שמספרם נע בין 9 ל-20 (שוורץ, 2003). כל השוהים בהוסטלים מוכרים ע"י האגף לטיפול באדם המפגר במשרד הרווחה ושהייתם ממומנת על ידו.

המע"ש כמסגרת תעסוקה מוגנת

מע"ש פירושו - מרכז תעסוקה שיקומי. הוא מיועד לאנשים עם רמות שונות של פיגור שכלי. כל החניכים בו מוכרים ע"י השירות לטיפול באדם המפגר במשרד העבודה והרווחה, ואובחנו כבעלי פיגור קל עד בינוני - נמוך. זוהי מסגרת תעסוקה מוגנת אליה מופנים בוגרי בתי הספר של החינוך המיוחד שאינם מסוגלים להיקלט במסגרות תעסוקה נתמכת או בשוק הפתוח. יש לציין שהמע"ש משמש כמסגרת תעסוקתית-חברתית בשעות היום.

חניכי המע"ש מתגוררים ברובם בבית-הורים וחלקם בסידורי מגורים אחרים בקהילה כמו: הוסטלים,

דירות מוגנות, או משפחות אומנות.

אוכלוסיית החניכים במע"ש הינה הטרוגנית מבחינת גיל, רמת תפקוד, בעיות נפשיות ובעיות התנהגותיות. הרכב אוכלוסייה שכזה מחייב בניית תוכניות תעסוקה שונות המתאימות לקבוצות חניכים בעלי תפקוד שונה. החניכים בעלי התפקוד הנמוך, (הקבוצה הטיפולית) נמצאים בתוכנית תעסוקתית בדומה למעון יום טיפולי. על פי ההמלצה הם מהווים 10% מהחניכים במע"ש. החניכים בעלי הכישורים הגבוהים יותר (קבוצת המע"ש) נמצאים בתוכנית תעסוקה במע"ש עצמו. הם מהווים את קבוצת הרוב (80%). בעלי כישורי העבודה הגבוהים ביותר מקבלים במע"ש הכשרה לקראת יציאה לתעסוקה בשוק הפתוח, וכשיצאו לתעסוקה זו ימשיכו לקבל תמיכה ולווי מהמע"ש. אחוז החניכים בקבוצה זו על פי ההמלצה הוא 10% (פלדמן ואשר, 1996).

חשיבות המחקר לשיפור איכות חיים של אנשים עם פיגור שכלי

אימוץ עקרונות ה"נורמליזציה" כאידיאולוגיה מנחה בטיפול באנשים עם פיגור שכלי הביא בארץ להאצה בפתיחתן של מסגרות דיור ומסגרות תעסוקה מוגנת בקהילה בשלושים השנים האחרונות (שוורץ, 2003). שאלת שביעות רצונם של המשתמשים מהסובב הפיסי ומסגנון החיים המתאפשר להם בבניינים - יאפשרו להמליץ על דרכים לשיפור הסובב הפיסי במסגרות לאנשים עם פיגור שכלי.

במהלך המחקר ייעשה שימוש בכלי תקף (מיכלק, 2004) אשר הותאם לרשימת המאפיינים הפיסיים הרלוונטיים לשם השגת שביעות רצון של המשתמשים ואנשי צוות במסגרות דיור ומסגרות תעסוקה מוגנות בקהילה. בעזרת הכלי שהותאם לצרכי המחקר ניתן יהיה בעתיד לבצע הערכה כללית של כלל הבניינים הקיימים כיום בקהילה לשימושם של אנשים עם פיגור שכלי, ולבחינת ההנחיות לתכנון בניינים דומים בעתיד.

במחקר נבחן הסובב הפיסי במסגרות דיור ומסגרות תעסוקה מוגנות בהן שוהים אנשים עם פיגור שכלי בקהילה. במקביל נבחנה שביעות רצונם של אנשים עם פיגור שכלי ושל אנשי צוות מהמאפייני הסובב הפיסי שנבחנו ומסגנון החיים המתאפשר בהם. החידוש במחקר הוא שיתוף המשתמשים שהם אנשים עם פיגור שכלי בהערכת מאפייני הסובב הפיסי. המחקר התבסס על הגישה שיש וניתן לשתף אנשים עם פיגור שכלי בהערכת תוכניות בהם הם משתמשים לשיפור איכות החיים שלהם. ראה לדוגמא (Schwartz, 2003).

רציונל המחקר

הרציונל העומד בבסיס המחקר המוצע הוא שיש להתאים את מאפייני הסובב הפיסי בבניינים בהם מתגוררים או מועסקים אנשים עם פיגור שכלי למגבלותיהם. הנחת המחקר שהדרך הטובה ביותר לבחון התאמה זו היא באמצעות הערכה של מאפייני הסובב פיסי במקביל עם הערכת שביעות רצונם של המשתמשים (הלקוחות ואנשי הצוות). ממצאי המחקר עשויים לשפר את הבנייה העתידית ולהתאימה לדרישות המשתמשים כהשלמה להנחיות תכנון הקיימות כיום.

שאלות המחקר

שאלת מחקר ראשונה: האם בניינים של מסגרות דיור ותעסוקה מוגנות בקהילה נבנו לפי ההנחיות הקיימות?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות התכנון הקיימות עבור בניינים של מסגרות דיור ותעסוקה מוגנות בקהילה מתאימות לצרכים של אנשים עם פיגור שכלי?

שאלת מחקר שלישית: מאילו מאפיינים של הסובב הפיסי במסגרות הדיור והתעסוקה המוגנת בקהילה קיימת שביעות רצון בקרב המשתמשים (הלקוחות ואנשי הצוות) ואיזה סובב פיסי גורם לאי-שביעות רצון?

שאלת מחקר רביעית: כיצד משפיע הסובב פיסי על סגנון החיים המתאפשר לאנשים עם פיגור שכלי באותם בניינים?

סקירת ספרות

הנושא של הערכת סובב פיסי וחקר משתמשים של אוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים נבדק ע"י Moos and Lemke (1980) במחקרם על קשישים במוסדות סיעודיים. הם בחנו את הקשר בין מאפייני סובב פיסי וקשרים חברתיים והצביעו על חשיבות השפעת הסובב הפיסי על איכות חי החוסים. לטענתם, מאפייני הסובב הפיסי יכולים להגביר או להפחית את הפעילות יומיומית ולהשפיע על יחסי גומלין חברתיים ושביעות רצון מאיכות החיים במסגרת. בחינת מאפייני סובב פיסי במסגרות מגורים בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי בהקשר לסטיגמה שמאפיינים אלו יוצרים על המתגוררים בהם נעשתה בסדרה של מחקרים המפורטים להלן. המחקרים זיהו אילו מאפיינים של הסובב הפיסי קשורים לתיוג המסגרת "כמוסד" (institution) ואילו מאפיינים מקנים למסגרת אופי ביתי (home-likeness) ובכך מקטינים את תחושת הסטיגמה כלפי המתגוררים בהם.

במחקר של Thompson, Robinson, Dietrich, Farris & Sinclair (1996) נבדק הקשר בין מאפייני הסובב הפיסי של מסגרת המגורים והתנהגויות ספציפיות של הדיירים. נמצא כי לחות ורמות רעש בפנים הבנין הינם מאפייני סובב פיסי בעלי השפעה רבה על תחושת האופי הביתי של המסגרת. כמו כן נמצא כי לאופי הביתי של המסגרת יש השפעה חיובית על התנהגות הדיירים. במחקרם של Egli, Feurer, Roper & Thompson (2002) נבדקה השפעתם של 3 משתנים על מספר הפעילויות שמבצעים הדיירים במסגרות דיור מוגנות בקהילה. המשתנים היו: מראה ביתי של מסגרת הדיור, גישת אנשי הצוות כלפי הדיירים וה-IQ של הדיירים. הם לא מצאו שלמראה הביתי יש השפעה ישירה על רמת הפעילות בקהילה, אלא שהוא תורם ליחסים חיוביים יותר בין הצוות והדיירים ויחס זה הוא שמעלה את רמת הפעילות החברתית של הדיירים.

Robinson (2005) בסכמה סידרה של עבודות שעשתה בנושא השפעת המאפיינים הארכיטקטוניים של מבנים בהם שוהים אנשים עם פיגור שכלי, טוענת כי בשל הקשר שנמצא בין התכנון הפיסי והתנהגות הדיירים חשוב בתהליך התכנון והעיצוב לקחת בחשבון את: הצרכים האישיים והקבוצתיים של הדיירים, צרכי אנשי הצוות, ואת נושאי הנוחות והבטיחות. Egli, Roper, Feurer & Thompson (1999) בחנו את האקוסטיקה במסגרות דיור לאנשים עם פיגור שכלי בקהילה והקשר שלהם עם תפישת מסגרת הדיור כמסגרת ביתית, ומדדו זמני הדהוד ורמות רעש בחדרי שינה, חדרי מגורים וחדרי אוכל. זמן הדהוד נמצא קשור לאופי הביתי של מסגרת המגורים.

הפתרונות האקוסטיים יכולים להינתן ע"י עיצוב פנים וריהוט מתאים. לדוגמא, בחדרי אוכל אסור להתקין תקרה מטויחת המחזירה קול אלא תקרה אקוסטית הסופגת רעש. Spret & al. (1979) בדקו השפעתה של אקוסטיקה במסגרות לאנשים עם פיגור שכלי. הם בדקו האם הפרעות בתקשורת בגלל הגייה לא ברורה של מילים והברות, וקשיים בשמיעה ובהבחנה בין צלילים וקולות קשורים לנוחות אקוסטית. הם מצאו שתנאים אקוסטיים גרועים במסגרות דיור מעכבים שיחה רגילה ויוצרים התנהגות קולנית או יוצרים סביבה בעלת אוירה לא נעימה עבור הדיירים. לדוגמא: הגברה ברמות הרעש של רדיו וטלוויזיה מ-61dB(A) ל-73dB(A) בזמן הארוחה, המעיטה בצורה משמעותית קשרים חברתיים בין הדיירים.

Thompson, Robinson, Graff, & Ingenmey (1990) הצביעו על אמצעים נוספים להשגת נוחות אקוסטית במסגרות לאנשים עם פיגור שכלי. לגודל החדר, שטיחים עבים, תקרה אקוסטית, כורסאות מרופדות ורצפת פרקט יש גם תכונות אקוסטיות מתאימות בכך שהן מקטינות את זמן ההדהוד. וכן שלחללים הציבוריים בהם שוהים אנשים עם פיגור שכלי דרוש יהיה זמן הדהוד נמוך יותר מזה השורר בבתים רגילים.

שיתוף אנשים עם פיגור שכלי בתהליך תכנון הסביבה בה הם שוהים

בעקבות דחיקתו של המודל הרפואי הרואה את האנשים עם הפיגור השכלי כפציינטים הזקוקים לטיפול של איש המקצוע היודע מה טוב עבורם, ועם אימוץ עקרונות הנורמליזציה הרואה את האנשים עם הפיגור השכלי כצרכנים שיש להם זכות להגדרה עצמית, עלה הצורך לשתף אנשים עם פיגור שכלי בתהליך תכנון הסביבה בה הם חיים. שיתוף כולל בתוכו מושגים כמו החלפת רעיונות ובחירה בין אלטרנטיבות, מושגים שנתפסים כמסובכים כשמדובר באנשים עם פיגור שכלי שאין להם נסיון בבחירה ויש להם קשיים קוגניטיביים וקשיים בתקשורת וביכולת להביע את עצמם. הם נתפסים כנוטים ל"חיוביות יתר", כנותנים תשובות שתמצאנה חן בעיני המטפלים בהם ולא דוקא על פי הנראה להם באמת, ולכן יש הטוענים שאין טעם לשאול את דעתם. כתוצאה מכך נשללת מהם הזכות לסינוור עצמי וניטלת מהם האפשרות לבטא את רצונם בהקשר לסביבה הרצויה להם. החלטות בהקשר לסביבה הפיסית בה הם חיים מתקבלות בדרך כלל ע"י אחרים: אנשי שירותים, אפוטרופוס או הורים (Murray, 1996). יש למצוא דרכים הולמות לערב אנשים עם פיגור שכלי בתהליך התכנון הסביבה בה הם גרים כחלק מתהליך הקניית כישורים לבחירה ולהגדרה עצמית. אנשים עם פיגור שכלי נמצאו כבעלי יכולת להעריך את שביעות רצונם מהחיים כשנעשה שימוש בכלי תשאול מתאים (לדוגמה Schwartz, 2003). יכולת בחירה גבוהה יותר בנושאים יומיומיים נמצאה קשורה ביותר שביעות רצון מהחיים (Schwartz, 2003). ההנחה שאנשים עם פיגור שכלי יכולים להעריך את שביעות רצונם מהיבטים שונים של הסובב הפיסי ויכולים להצביע על העדפות בתחום הסובב הפיסי מהווה את הבסיס הרציונאלי למחקר.

חקיקה, תקינה ופרסומים לקידום הנושא

על פי אמנת ברצלונה שנתקבלה בשנת 1995 ושאומצה גם בישראל, אנשים עם מוגבלויות זכאים להיות חברים ושותפים מלאים בחברה בה הם גרים וזכאים לקבל התייחסות לצרכיהם. בהתבסס על אמנה זו נקבעו בישראל הסטנדרטים, הנוהלים וההנחיות לבניית מסגרות דיור לאנשים עם פיגור שכלי (משרד הרווחה, 2003).

פרט להנחיות שהוציא משרד הרווחה מחייבים בהקשר לסובב הפיסי במסגרות דיור ותעסוקה לאנשים עם פיגור שכלי:

(א) תקנות תכנון הבניה/ היתר הבניה ודרישות בניה/ חלק ב' - גודלם/ אזורם ותאורתם של חלקי בנין.

(ב) תקן ישראלי 1045 "בידוד תרמי של בנייני מגורים", מכון התקנים הישראלי.

פרסומים בנושא:

סדרה של פרסומים בנושא הנחיות לבניית בנייני ציבור לאנשים עם פיגור שכלי אשר פורסמו ע"י "המכון לפיתוח מבני חינוך ורווחה" מסייעים כיום למתכנני מסגרות דיור ותעסוקה לאנשים עם פיגור שכלי:

- אשר, א., רשף, א. (1994). מדריך לתכנון דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי.
- פלדמן, נ., אשר, א. (1996). מדריך לתכנון מע"ש מפעל עבודה שיקומית.
- פריגת, ד., פלדמן, נ. (1999). סידורי נגישות לאנשים עם מוגבלות במוסדות חינוך חברה ורווחה.
- ווינדזור, א., שושני, י. (2003). מרכז יום לבוגרים בעלי פיגור שכלי מעל גיל 21 - סיעודיים וטיפולים, הנחיות לתכנון פיזי.
- לפידות, ד., פרידמן, א. (2005). דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי, מדריך תכנון פיסי.
- המכון למחקר ופיתוח מוסדות חינוך ורווחה (2005). דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי, מדריך לתכנון פיסי.

2. שיטת המחקר

המחקר התבצע בשלוש מסגרות דיור מוגנות (הוסטל) ובשלוש מסגרות תעסוקה מוגנות (מע"ש) באזור המרכז. ההוסטלים בהם התבצע המחקר הם: (1) הוסטל "שוהם" בשכונת צהלה בת"א - יכונה במהלך הדו"ח הוסטל שוהם, (2) הוסטל אקיי"ם בפתח תקווה, יכונה במהלך הדו"ח הוסטל פתח תקווה, (3) הוסטל אקיי"ם ברמת השרון, יכונה במהלך הדו"ח הוסטל תלמי רות. המפעלים המוגנים בהם נערך המחקר הם: (1) מע"ש רמת-גן, (2) מע"ש נתניה, (3) מע"ש אחיקם בתל-אביב, יכונה במהלך הדו"ח מע"ש אחיקם. המסגרות הספציפיות נבחרו ע"י משרד הרווחה. טבלאות 1 ו-2 מציגים את אפיוני שלושת מסגרות הדיור ושלושת מסגרות התעסוקה בהן נערך המחקר.

טבלה 1: אפיוני מסגרות הדיור

המאפיין	הוסטל שוהם	הוסטל פתח-תקווה	הוסטל רמת השרון
מס' שנות פעילות	2	2	15
הגוף המפעיל	אקיי"ם תל אביב	מפעיל פרטי עבור עיריית פתח-תקווה	אקיי"ם רמת השרון
מס' כולל של אנשי צוות	6	7	6
מס' דיירים כיום	14	20	9
מס' גברים	9 (64%)	12 (60%)	5 (55%)
מס' נשים	5 (36%)	8 (40%)	4 (45%)
מס' דיירים עם מגבלות ניידות	0	0	1
מס' דיירים עם מגבלות שמיעה קלות	1	0	1
מס' דיירים עם מגבלות ראייה קלות	6 (43%)	0	3 (33%)

טבלה 2: אפיוני מסגרות התעסוקה

המאפיין	מע"ש רמת-גן	מע"ש נתניה	מע"ש אחיקם
מס' שנות פעילות	2 (במתכונתו המחודשת)	10	4 (במתכונתו המחודשת)
הגוף המפעיל/אחראי	עירייה	עירייה	מפעיל פרטי ציימס
מס' כולל של אנשי צוות	8	16	22
מס' חניכים כיום	42	98	144
מס' גברים	27 (64%)	42 (43%)	79 (55%)
מס' נשים	15 (36%)	56 (57%)	65 (45%)
מס' חניכים עם מגבלות ניידות	1	5 (5%)	8 (5%)
מס' חניכים עם מגבלות שמיעה קלות	0	2	12 (8%)
מס' חניכים עם מגבלות ראייה קלות	0	2	5 (3%)
מס' חניכים משתמשים בתחבורה	5 (12%)		69 (48%)

			ציבורית
--	--	--	---------

שלב המחקר

המחקר נעשה בשני שלבים :

בשלב הראשון : נאסף מידע על מנת להשיב על שתי השאלות הראשונות של המחקר :

1. האם הבניינים של מסגרות הדיור והתעסוקה המוגנות בקהילה נבנו לפי ההנחיות

הקיימות?

2. האם הנחיות התכנון הקיימות עבור בניינים של מסגרות דיור ותעסוקה מוגנות בקהילה

מתאימות לצרכים של אנשים עם פגור שכלי?

בשלב השני : נאסף מידע על מנת להשיב על שתי השאלות הנוספות של המחקר :

1. מאילו מאפיינים של הסובב הפיסי במסגרות הדיור והתעסוקה המוגנות בקהילה קיימת

שביעות רצון בקרב המשתמשים (הלקוחות ואנשי הצוות) ואיזה סובב פיסי גורם לאי-

שביעות רצון?

2. כיצד משפיע הסובב פיסי על סגנון החיים המתאפשר לאנשים עם פיגור שכלי באותם

בניינים?

3. השלב הראשון של המחקר

3.1 כלי המחקר בשלב הראשון

כלי המחקר לאיסוף הנתונים נבנה לצורך המחקר. שיטת איסוף הנתונים כללה תצפיות ומדידות במכשירי מדידה בחללים שונים של בניין ההוסטל ושל בניין המע"ש, באותם החללים לגביהם נתבקשו הדיירים, חניכי המע"ש ואנשי הצוות לדווח על שביעות רצונם מהם בשלב המחקר השני. החללים בהם נערכו התצפיות והמדידות בבנייני הוסטלים הם:

1. חדר שינה
  2. חדר אמבטיה ושירותים
  3. מטבח וחדר כביסה
  4. פינת אוכל
  5. חדר מגורים (סלון)
  6. חדר חוגים וספורט
  7. חצר
- החללים בהם נערכו התצפיות והמדידות בבנייני המע"ש הם:

1. חדר התעסוקה
2. חדר שירותים
3. מטבח וחדר כביסה
4. חדר אוכל וקפיטריה
5. חדר פעילות רב-תכליתי
6. חצר

כלי המחקר הורכב משלושה שאלונים:

שאלון ראשון - תיאור מצב קיים של הסובב הפיסי של המסגרת שהתייחס ל:

סביבת הבניין ברדיוס הליכה, חצר הבניין, פנים הבניין.

תיאור מצב קיים של פנים הבנין כלל מדידות אקלימיות בפנים הבניין.

בוצעו מדידות באמצעות מכשירי מדידה של טמפרטורה ממוצעת ולחות יחסית. מכשיר המדידה שנעשה בו שימוש הוא: Digital Thermo-Hygrometer עם חיישן למדידת טמפרטורה ומדידת לחות. המכשיר הוצב באמצע החלל על גבי שולחן.

המחקר נערך באזור מרכז הארץ השייך לאזור אקלים א', לפי תקן ישראלי 1045 "בדוד תרמי של בנייני מגורים". נתוני אקלים ממוצעים לתכנון של השירות המטאורולוגי באזור א' הם:

בקיץ טמפי' יומית ממוצעת: 27°C . לחץ אדים ממוצע: 20-22 מ"מ כספית.

בחורף טמפי' יומית ממוצעת: 13°C . לחץ אדים ממוצע: 10 מ"מ כספית.

תנאי נוחות אקלימית באזור א' בפנים הבניין הם:

בקיץ - טמפי' ממוצעת רצויה - 28°C

בחורף - טמפי' ממוצעת רצויה - 21°C

באיזור א' בקיץ קיים שילוב של טמפרטורה גבוהה ולחות יחסית גבוהה היוצרים הרגשת אי נוחות.

בתנאי מיזוג אויר, עבור אנשים במצב שכיבה - טמפרטורת אויר פנים ממוצעת רצויה היא: 24°C , ולחות יחסית רצויה היא: 40%.

שאלון שני - אינפורמציה אודות הסובב הפיסי של המסגרת באמצעות ראיונות עם אינפורמנטים - מנהליות המסגרות.

ראיון פנים אל פנים נערך עם מנהל כל אחת מהמסגרות על מנת לקבל אינפורמציה נוספת לתצפיות ולמדידות שנערכו לגבי הסובב הפיסי של המסגרת. הראיון הורכב משאלות פתוחות.

שאלון שלישי - הערכה של התאמת מאפייני הסובב הפיסי להנחיות הקיימות.

הערכת הסובב הפיסי נעשתה לפי 8 אספקטים של תכנון אדריכלי הניתנים למדידה כמותית: מערך פונקציונלי, מימדים גיאומטריים, בטיחות, נגישות, נוחות אקלימית, נוחות אקוסטית, נוחות ראייה, ריהוט ועיצוב פנים. אספקטים אלו תוארו באמצעות 40 מאפייני סובב פיסי אשר הוצאו מתוך הנחיות תכנון קיימות. כל מאפיין קודד לפי הסולם הבא: "כן" - קיים לפי ההנחיה במדריך, "לא" - לא קיים לפי ההנחיה במדריך, "לא רלוונטי" - לא רלבנטי לאותה מסגרת.

שאלון להערכת סובב פיסי בבנייני הוסטלים בהשוואה להנחיות תואמות ב-"דיוור בקהילה

לאנשים עם פיגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי":

מאפייני סובב פיסי	הנחיה תואמת ב"מדריך לתכנון פיסי"
א. סביבת הבניין	
1. האם הנגישות למירב השירותים הינה בהליכה ברגל ?	1.2.2 נגישות לשירותים קהילתיים.
2. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין ?	1.2.2 נגישות לשירותים קהילתיים.
3. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבניין מרוצפת ותקינה?	1.2.2 נגישות לשירותים קהילתיים.
4. האם יש רמזור בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?	1.2.2 נגישות לשירותים קהילתיים.
5. האם יש מעבר חציה בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?	1.2.2 נגישות לשירותים קהילתיים.
ב. חצר בניין	

הנחיה תואמת ב"מדריך לתכנון פיסי"	מאפייני סובב פיסי
3.2.3 מטבח.	6. האם קיימת גישה נוחה מאזור החניה או מכניסת רכב שירות אל איזור האחסון של המטבח?
3.2.3 מטבח.	7. האם קיימת גישה נוחה מן המטבח אל חדר האשפה?
3.2.7 חדר כביסה.	8. האם קיימת גישה נוחה מחדר כביסה אל אזור חצר המשק לצורך תליית הכביסה לייבוש?
<u>מערך פונקציונאלי</u>	
3.1 אזור המגורים. 3.1.1.1 ארגון	9. האם ישנה דלת כניסה ראשית אחת לאזור המגורים המקשרת בינו לבין אזור הפונקציות המשותפות?
3.1 אזור המגורים. 3.1.1.1 ארגון	10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה הראשית משמש כמבואה קטנה (עבור תליית מעילים)?
3.1 אזור המגורים 3.1.5 שירותים ורחצה	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?
3.1 אזור המגורים. 3.1.1.1 ארגון	12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין חדרי שינה ויחידת שירותים?
3.1 אזור המגורים. 3.1.1.1 ארגון	13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה?
<u>מימדים גיאומטריים</u>	
3.2.14 מעברים וחדרי מדרגות.	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?
3.1 אזור המגורים. 3.1.2 חדר השינה	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?
3.1 אזור המגורים. 3.1.4 מטבחון	16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישה בפינת ישיבה הינו 1.5 מ'?
3.1.5.4 תא שירותים	17. האם מידות תא שירותים הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?
4.5 דלתות.	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה 0.67 מ'?
3.1.5.5 תא מקלחת	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
3.1.5.5 תא מקלחת	20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?

הנחיה תואמת ב"מדריך לתכנון פיס"י	מאפייני סובב פיס"י
נגישות	
3.2.7 חדר כביסה	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מיחידות הדיור או מתוך אזורים משותפים?
בטיחות	
4.1 רצפה.	22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה למניעת החלקה?
4.6 חלונות.	23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך החדר?
4.5 דלתות.	24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט)?
3.2.14 מעברים וחדרי מדרגות.	25. האם קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה בכל קומה או מפלס ?
4.5 דלתות.	26. האם ספי הדלתות אינם עולים על 1.5 ס"מ?
4.7.9 אמצעי תקשורת ובקרה	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?
נוחות אקלימית	
3.1.2 חדר שינה.	28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?
3.2.2 פינת אוכל 3.2.2.3 פתחים.	29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?
4.6 חלונות.	30. האם בחדר מגורים (סלון) יש חלונות בשטח כולל של 12% משטח רצפת החדר?
4.8.1 מיזוג אוויר	31. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
3.2.7 חדר כביסה.	32. האם חדר כביסה מאוורר היטב?
נוחות אקוסטית	
4.2 תקרה	33. האם יש תקרה אקוסטית?
4.3 קירות פנים	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
4.8.1 מיזוג אוויר	35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבניין?
נוחות ראייה	
4.7.5 תאורה	36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?

הנחיה תואמת ב"מדריך לתכנון פיסי"	מאפייני סובב פיסי
4.7.5 תאורה	37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?
רהוט ועצוב פנים	
3.1.2 חדר שינה 3.1.2.3 ריהוט וציוד.	38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
3.3.2.1 חדר מגורים(סלון) 3.2.1.5 רהוט וציוד	39. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר מגורים (סלון)?
3.1.2 חדר שינה 3.1.2.3 רהוט וציוד	40. האם בחדר שינה יש מספיק מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

שאלון להערכת סובב פיסי בבנייני מע"ש בהשוואה להנחיות תואמות ב"מדריך לתכנון מע"ש":

הנחיה תואמת ב"מדריך לתכנון מע"ש"	מאפייני סובב פיסי
א. סביבת הבנין	
9.1.ד. דרכי גישה וחניה לרכב.	1. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
9.1.א. איתור המגרש.	2. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס (יש מדרכות מרוצפות או סלולות לאורך אותו חלק של מגרש המע"ש הגובל ברחובות) עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?
9.1.ג. בינוי המגרש.	3. האם קיימים לפחות שלושה מקומות חניה לרכב פרטי במגרש המע"ש?

ב. חצר הבנין	
9.2.י.ד. חצר.	4. האם יש בחצר איזור פריקה וטעינה וחצר משק, עם קשר ישיר אל כניסת משאיות?
9.2.י.ב. חדרי אשפה וגז.	5. האם קיימת גישה ישירה אל חדר האשפה מאולם העבודה ומן המטבח?
9.2.י.ד. חצר	6. האם הרוחב הנקי של השער להולכי רגל הינו לכל הפחות 1.2 מ'?
9.2.י.ד. חצר	7. האם שטח המגרש מוקף בגדר בגובה של כ-1.6 מ'?
ג. פנים הבניין	

<u>מערך פונקציונאלי</u>	
2/9.2 ד. מזכירות	8. האם כניסה ראשית למבנה ממוקמת בסמוך למזכירות?
2/9.2 ד. מזכירות	9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
2/9.2 יא. שירותים.	10. האם הכניסה אל יחידת השירותים הינה מהמסדרון (משטחי המעברים)?
2/9.2 א. אולם עבודה	11. האם שטחי אחסון נמצאים בסמיכות לחדרי עבודה?
2/9.2 י. מבואה.	12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, אל אזור המשרדים, השירותים והאוכל?
<u>מימדים גיאומטריים</u>	
2/9.2 א. אולם עבודה.	13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?
2/9.2 ב. מחסנים.	14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?
2/9.2 ח. חדר אוכל.	15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
2/9.2 יא. שירותים.	16. האם מידות תא שירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
2/9.2 יא. שירותים.	17. האם בתא שירותים רוחב הדלת (פתח בנייה) הוא 0.9 מ'?
2/9.2 יא. שירותים.	18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
2/9.2 יא. שירותים.	19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
<u>נגישות</u>	
2/9.2 ח. חדר אוכל.	20. האם חדר האוכל צמוד למטבח וקיימת גישה מיידית ונוחה ביניהם?
<u>בטיחות</u>	
10.1. רצפה.	21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
10.7. סוג חלונות.	22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
10.6. דלתות.	23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ (במידה ואורך התא קטן מ-1.7 מ')?

10.13/א. פתחי מילוט.	24. האם בכל מפלס וקומה קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
10.6. דלתות	25. האם ספי הדלתות אינם עולים על גובה של 1.0 ס"מ?
10.14/ה. בטיחות אש.	26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?
10.7 חלונות	27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות? (כגון : זכוכית מחוסמת או לוחות פוליקרבונט שקופים)?
<u>נוחות אקלימית</u>	
10.7. שטח החלונות ומיקומם.	28. האם שטח החלונות באולם העבודה מהווה לפחות 12% משטח רצפת החדר?
10.7. שטח החלונות ומיקומם.	29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף, כדי לאפשר הצמדה של פריטי ריהוט אל הקירות?
10.10. מערכות חימום ומיזוג אוויר.	30. האם מיזוג אוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים (האם הפעלת מערכות חימום ומיזוג אוויר ניתנת להפעלה וניתוק במוקד אחד שממוקם בחדר אחד)?
9.2/ח. חדר אוכל	31. האם שטח חלונות בחדר אוכל הינו לפחות 8% משטח רצפת החדר?
10.7. הצללת חלונות	32. האם קיימת הצללה המתאימה לכוון הפנית חזית החלל?
<u>נוחות אקוסטית</u>	
10.3. תקרה	33. האם יש תקרה אקוסטית בחדר האוכל?
10.4. קירות פנים	34. האם קירות הפנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל (כגון : מחיצה כפולה מגבס בעובי 30 מ"מ)?
10.4. קירות פנים	35. האם באולם עבודה מחיצות מחומרי בנייה קלה המבודדות אקוסטית?
<u>נוחות ראייה</u>	
10.9. מנורות שקועות בתקרה אקוסטית.	36. האם בתקרה אקוסטית המנורות שקועות בתוך התקרה?

10.9. מנורות למעברים.	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם נורות פלורסנטיות ולא עם נורות ליבון?
<u>רהוט ועיצוב פנים</u>	
9.2.ט. מטבח חימום ומזווה	38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חופשי משני הצדדים?
9.2.ו. חדר פעילות רב תכליתי	39. האם בחדר פעילות רב תכליתי יש יחידות מגירות הנתנות לנעילה (לוקרים)?
10.4 קירות פנים	40. האם באולם עבודה ומחסן קיימות מחיצות מחומרי בנייה קלה הניתנות לפירוק?

3.2 ממצאים ומסקנות בשלב הראשון של המחקר

כדי להשיב על השאלה הראשונה: "האם הבניינים של מסגרות הדיור והתעסוקה המוגנות בקהילה נבנו לפי ההנחיות הקיימות?" - יוצגו הממצאים שנאספו באמצעות השאלון השלישי של כלי המחקר.

כדי להשיב על השאלה השנייה: "האם הנחיות התכנון הקיימות עבור בניינים של מסגרות דיור ותעסוקה מוגנות בקהילה מתאימות לצרכים של אנשים עם גורר שכלי?" - יוצגו הממצאים והמסקנות שהועלו מתוך שלושת שאלוני כלי המחקר באמצעות מטריצה המצליבה חללים רלבנטיים לדיירים או לחניכים בפנים הבניין עם מאפייני סובב פיסי אשר נבדקו בהשוואה להנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי. חללים רלבנטיים הינם חללים לגביהם נערכו ראיונות עם דיירים וחניכים וכן חללים נוספים בבניין בהם שוהים הדיירים והחניכים. לגבי הוסטלים:

המטריצה תצליב רשימת 40 מאפייני סובב פיסי בהוסטלים עם 6 טיפוסים חללים: חדר שינה, חדר אמבטיה ושירותים, מטבח וחדר כביסה, פינת אוכל, חדר מגורים (סלון), כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות לגבי בנייני מע"ש:

המטריצה תצליב רשימת 40 מאפייני סובב פיסי בבנייני מע"ש עם 6 טיפוסים חללים: חדר תעסוקה, חדר שירותים, מטבח וחדר כביסה, חדר אוכל וקפטריה, חדר פעילות רב תכליתי, כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות.

הממצאים והמסקנות יוצגו לגבי כל מסגרת בנפרד.

3.2.1 ממצאים ומסקנות לגבי הוסטל שוהם

א. תיאור המסגרת
שם המסגרת: הוסטל שוהם
סוג המסגרת: מסגרת מגורים (הוסטל)
כתובת המסגרת: רח' שוהם 36, צהלה, תל אביב-יפו
טלפקס. מסגרת: 03-6475760
בעלות: אקיי"ם תל-אביב. רכזת עבודה סוציאלית של אקיי"ם תל-אביב : נורית פינק
מס' דיירים בפועל: 14 דיירים- 9 גברים 5 נשים.
סוג לקות של הדיירים: פיגור קל עד בינוני.
מס' הדיירים להם מתוכננת המסגרת: 14 דיירים. הבניין נמצא בתפוסה מכסימלית.
גילאי הדיירים: 5 דיירים בגילאי 27-35, 9 דיירים גילאי 35-45.
מין הדיירים: 5 נשים 9 גברים
מהיכן מגיעים הדיירים? מופנים משרד הרווחה תל אביב- יפו.
מתגוררים בבנין, ופעם ב-3 שבועות נוסעים לסוף שבוע : ביקורי משפחות/מדיניות שהיה למשפחותיהם.
רמת העצמאות בניידות: 14 הדיירים עצמאים לחלוטין. נוסעים בתחבורה ציבורית ללא ליווי.
מוגבלויות פיזיות וחושיות אצל הדיירים במסגרת: אין דיירים עם קשיים בניידות. 1 דייר עם מכשיר שמיעה.
מסגרת תעסוקה: כל הדיירים במסגרות תעסוקה מחוץ להוסטל
באיזה אופן מגיעים הדיירים אל המסגרת? תחבורה ציבורית, הסעה, הליכה רגלית.
מהם השירותים שהמסגרת מספקת לדיירים? שירותי דיור מלאים. המסגרת דואגת לפעילויות פנאי כגון : הליכה למועדון חברתי אחר-הצהריים (3 פעמים בשבוע) ופעילויות לבילוי שעות פנאי בהוסטל לדוגמא: "עושים על האש" בחצר, יש ערבי שירה.
שם מתכנן הבניין/שיפוץ הבניין: זהו בניין ישן ששופץ. מעצבת פנים : נלי כהן. פיקוח בנייה : אקיי"ם ישראל.
ב. תיאור הבניין וסביבתו זהו בניין משופץ בן שתי קומות עם גינה, שלא תוכנן מלכתחילה לייעודו הנוכחי, אלא הוסב מבית מגורים למשפחה אחת (וילה) להוסטל לאנשים עם פיגור שכלי. הבניין נמצא בשכונת מגורים וגובל בגינה ציבורית, אליה פונה הכניסה הראשית של הבניין. בגינה הציבורית הסמוכה נמצאות פינות ישיבה קבועות וכן מתקנים למשחק בכדור. הדיירים משתמשים במתקנים אלו. קירות חוץ הבנין בצבע שמנת. שנת פתיחה בפועל: ינואר 2004.

ג. תיאור חצר הבניין

החצר מהווה רצועה צרה מסביב לבניין. הבניין מוקף בצמחייה החצר סמוכה לגינה הציבורית. קיימים שולחנות וכיסאות ניידים מפלסטיק.

ד. תיאור פנים הבניין

האווירה בפנים הבנין היא ביתית, חמימה ונעימה.
הרצוף: קרמיקה מחוספסת בצבע בז'. גימור המחיצות: צבע שמנת. חלונות: חלונות אלומיניום עם גיליון בצבע נחושת. זיגוג חלונות: זכוכית מחוסמת. הצללה פנימית: תריסים פנימיים מרפפות אלומיניום. אין וילונות.

בקומת קרקע:

חדר מנהלת ההוסטל פונה לצד מזרח, לידו חדר אמבטיה ושירותים לצוות בו יש ונטה חשמלית.
חדר מגורים (סלון): הריהוט מעץ אלון מלא.

פינת אוכל: פונה לצד דרום. נמצאת בחלל משותף עם **חדר מגורים (סלון)**. יש 3 שולחנות נפתחים

(6 מקומות ישיבה בכל שולחן); כסאות מפרופיל אלומיניום חלול וריפוד, קלים להרמה ונוחים לישיבה. בפינת אוכל יש פסנתר.

ממ"ד: משמש כמחסן חומרים.

מטבח: יש בו ארונות שירות. חדר כביסה.

חדרי שינה: הבניין כולל 8 חדרי שינה: 2 חדרי שינה ליחידים, 2 חדרים לזוג נשים, 4 חדרים לזוג גברים.

צבע הרהוט: חום קוניאק

בקומה ראשונה:

3 חדרי שינה פונים לצד מזרח ולהם 2 מרפסות פתוחות משותפות לכל הדיירים שהציאה אליהן

מחדרי השינה (למרפסת אחת יש יציאה מ-2 חדרי שינה, למרפסת שניה יש יציאה רק מחדר

אחד) ו-2 חדרי שינה הפונים לצד דרום ומערב ולהם 2 חלונות באותה חזית.

יש סורגים; דלתות פלדה. אין וילונות, יש תריסים פנימיים מרפפות אלומיניום

בקומת מרתף:

יש 3 חדרי שינה. יש פינת מחשב בפינת ישיבה (חדר פנאי), מובילות אליו 3 מדרגות.

חדרי אמבטיה ושירותים: יש 6 מקלחונים. 2 חדרי אמבטיה ושירותים בחלל משותף; 2 חדרי

אמבטיה נפרדים ו-2 חדרי שירותים נפרדים 2 חדרי אמבטיה ושירותים בחלל משותף. אוורור

חדרי שירותים נעשה בעיקר באמצעות ונטות חשמליות. במיעוט השירותים יש חלונות כנף. יש

חדר לפעילות כללית.

ה. תצפיות ומדידות בשטח

בהוסטל שוהם נערכו ראיונות עם 6 דיירים, ובחללים לגביהם נשאלו - חדרי שינה; חדרי אמבטיה ושירותים; כניסה ראשית, מדרגות ומסדרונות; מטבח; חדר אוכל; חדר מגורים(סלון); חצר הבניין, בוצעו התצפיות והמדידות.

1. תוצאות מדידות אקלימיות

תאריך מדידה: 30.3.06; שעת מדידה: 12:52

חלל	כיוון הפניית החלונות	טמפרטורה ממוצעת	לחות יחסית
חדרי שינה בקומה ראשונה	דרום ומערב	C21.1°	59%
חדר מגורים (סלון) בקומת קרקע	דרום	C20.7°	59%
חדרי שינה בקומת מרתף	דרום ומערב	C20.5°	62%

טבלה 4: ריאיון עם מנהלת הוסטל שוהם

<p>שם המנהלת: גלית גרינברג</p> <p>נייד: 050-6442575</p> <p>תאריך הראיון: 30.03.06</p>
<p>מה דעתך על הנגישות לשירותים קהילתיים? טובה מאוד.</p>
<p>עד כמה את/ה מרוצה מהסביבה בה נמצאת המסגרת? מרוצה מאוד, הסביבה מעולה. הגינה הציבורית היא אחד מהדברים הנהדרים. הדיירים יוצרים קשר עם השכנים בעלי הכלבים המגיעים לגינה. הדיירים משתמשים במתקנים ובספסלים שבגינה.</p>

מהן הבעיות מבחינת הסובב הפיסי הגורמות לקשיים בהפעלת המסגרת?

- בחדרי שינה חסר מקום לאחסון שמיכות חורף. חסרים מדפים לחפצים אישיים של הדיירים.
- אין אופציה לנגישות לכיסא גלגלים. במידה ודיירים יהיו זקוקים לכסא גלגלים, הם יועברו להוסטל אחר.
- זהו בניין משופץ. התכנון המקורי היה לבנות על שטח יותר גדול, אך התכנית לא אושרה. כתוצאה מכך: אין מבואה ליד הכניסה הראשית, שטח הסלון קטן מדי ואין בו מספיק מקומות הסבה, וחסר חלל המיועד לפעילות רב תכליתית.
- חלונות הזזה קשים לניקוי.
- בחדרי שינה בקומת מרתף - אין מספיק תאורה טבעית ויש בעיית אוורור.
- במטבח אין כיור כפול (בניגוד להנחיות).
- בחדר אוכל יש 3 שולחנות נפתחים. כשמגדילים את השולחנות הנפתחים - הם אינם יציבים. המנהלת ממליצה על שולחן בצורת משושה בו לכל דייר יהיה מקום משלו.
- הבנייה באיכות לא טובה גורמת לבעיות בעיקר של אינסטלציה וחשמל ואין תחזוקה שוטפת המטפלת בבעיות שנוצרות. בעיות חמורות בתחזוקה של הבניין הן :
  - הדלתות באיכות גרועה. היו מקרים שידיות עפו ודיירים נלכדו בחדרי שינה.
  - בשירותים פנימיים, ונטה חשמלית אינה מספקת אוורור נאות, וקיימת בעיית ריחות.
  - אין אמבטיה בהוסטל, רק מקלחונים, וזה מאוד חסר.
  - המקלחונים לא מאווררים כיאות.
  - בשני מקלחונים שיפוע גרוע ואין פתחי ניקוז, וכתוצאה מכך יש הצפת מים בשתי מקלחות.
  - יש נזילות מהצנרת בקירות חדרי מקלחת ושירותים.
  - קיימת חדירת מים מהגג.
  - עובש וקילופי צבע בחדרי מקלחת ושירותים עקב נזילות מצנרת.
  - בעיית ריח בחדר שירותים בקומת מרתף - חסר עמוד אוורור לשירותים בקומת מרתף.
  - ה"רובה" בריצוף מקרמיקה אינה טובה, וניצבר ליכלוך במישקים.
  - מערכת לגילוי אש הינה בעלת רגישות יתר היוצרת הרבה אזעקות שווא.
  - קיימת בעיית עובש בקומת מרתף. לדעת מנהלת ההוסטל, הפתרון הוא להפריד בין הרצפה והקירות בחלק שנמצא בתוך הקרקע ע"י יריעות איטום.

שאלת מחקר ראשונה: האם בנין של הוסטל "שוהם" נבנה לפי ההנחיות קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי"? קבלה תשובה בטבלה 5 להלן.

טבלה 5: ממצאים מתצפיות ומדידות של מאפייני סובב פיסי בהוסטל שוהם בהשוואה להנחיות תואמות

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
א. סביבת הבנין				
			כן	1. האם הנגישות למירב השירותים הינה בהליכה ברגל?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
			כן	2. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
			כן	3. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?
אין צורך ברמזור מאחר וזוהי שכונה רגועה.	לא רלבנטי			4. האם יש רמזור בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?
			כן	5. האם יש מעבר חציה בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?
ב. חצר הבנין				
			כן	6. האם קיימת גישה נוחה מאיזור החניה או מכניסת רכב שירות אל אזור האחסון של המטבח?
יש יציאה מהמטבח לחצר שירות			כן	7. האם קיימת גישה נוחה מן המטבח אל חדר האשפה?
			כן	8. האם קיימת גישה נוחה מחדר כביסה אל איזור חצר המשק לצורך תליית הכביסה לייבוש?
ג. פנים הבנין				
מערכת פונקציונלי				
ראה טבלה 6			כן	9. האם ישנה כניסה ראשית אחת לאיזור המגורים המקשרת בינו לבין האיזור המשותף?
ראה טבלה 6		לא		10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה הראשית משמש כמבואה קטנה (עבור תליית מעילים)?
לגבי 4 יחידות שירותים * לגבי 2 יחידות שירותים		*	כן	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?
הנחיה מוטעית לפי דעת מנהלת ההוסטל		לא		12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין חדרי שינה ויחידות שירותים?
	לא רלבנטי			13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה.
מימדים גיאומטריים				
רוחב: 1.1 מ' גובה: 2.2 מ' עד לתקרה מונמכת			כן	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
אורך: 4.08 מ' רוחב: 3.57 מ' שטח: 14.56 מ"ר			כן	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?
ראה טבלה 6	לא רלבנטי			16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישה בפנית ישיבה הינו 1.5 מ'?
			כן	17. האם מידות תא שירותים הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?
			כן	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה 0.67 מ'?
			כן	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
ראה טבלה 6		לא		20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות				
ראה טבלה 6			כן	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מיחידות הדיור או מתוך איזורים משותפים?
בטיחות				
הריצוף מקרמיקה מחוספסת. ראה טבלה 6			כן	22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
חלונות הזזה; * בחדר מדרגות ובשירותים יש חלונות כנף.		*	כן	23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
הדלתות נפתחות כלפי פנים, בניגוד להנחיות.		לא		24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ? (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט).
ראה טבלה 6		לא		25. האם קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה בכל קומה או מפלס?
			כן	26. האם ספי הדלתות אינן עולים על 1.5 ס"מ?
			כן	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?
נוחות אקלימית				
בחדרי שינה בקומת מרתף אין מספיק תאורה טבעית. ויש בעיית אוורור. ראה טבלה 6		לא		28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
		לא		29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?
		לא		30. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר מגורים (סלון)?
באזור משותף בקומה ראשונה יש מיזוג מרכזי בחדרי האמבטיה יש תנורי חשמל עם שני גופי חימום והדלקה מקומית			כן	31. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
			כן	32. האם חדר הכביסה מאוורר היטב?
נוחות אקוסטית				
ראה טבלה 6		לא		33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות גבס בעובי כ- 3 ס"מ			כן	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
ראה טבלה 6			כן	35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבנין?
נוחות ראייה				
הנחיה מוטעית. תאורה מלאכותית אינה מספיקה.			כן	36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?
			כן	37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?
ריהוט ועיצוב פנים				
ראה טבלה 6		לא		38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
ראה טבלה 6			כן	39. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר מגורים (סלון)?
ראה טבלה 6		לא		40. האם בחדר שינה יש מספיק מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי - מדרך לתכנון פיסי" מתאימות לצרכים של דיירים בהוסטל שוהם? קבלה תשובה בטבלה 6 להלן.

טבלה 6: מסקנות מסקר סובב פיסי בהוסטל שוהם

אזור משותף			אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדרך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר שינה ושיירותים	
מעריך פונקציונאלי					

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
<u>כן</u> דרך גרם מדרגות מרכזי של המבנה	-	-	-	-	-	9. האם ישנה כניסה ראשית אחת לאזור המגורים המקשרת בינו לבין אזור הפונקציות המשותפות?
<u>לא</u> זהו בניין משופץ, היה בתיכנון, אך לא אושר בגלל אחוזי בנייה	-	-	-	-	-	10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה לפינת הישיבה משמש כמבואה קטנה עבור תליית מעילים?
-	-	-	-	ב-4 חדרים : הכניסה אינה ישירה ב-2 חדרים : הכניסה ישירה	-	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?
-	-	-	-	לא בקומה ראשונה ; <u>כן</u> בקומת מרתף	-	12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין כל שלושה חדרי שינה?
-	-	-	-	<u>לא</u>	-	13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה?

מימדים גיאומטריים

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
פ 1.1 רוחב: מ' 2.2 גובה: מ' עד לתקרה מונמכת	-	-	-	-	-	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?
-	-	-	-	-	פ אורך: 4.08 מ' רוחב: 3.57 מ' שטח: 14.56 מ"ר	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?
-	-	-	-	-	<u>לא רלבנטי</u>	16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישה בפינת ישיבה הינו 1.5 מ'?
-	-	-	-	פ שירותים ומקלחון בחלל משותף. רוחב: 0.95 מ' אורך: 1.35 מ'	-	17. האם מידות תא שירותים הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?
-	-	-	-	פ רוחב דלת: 0.8 מ'	-	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה 0.67 מ'?
-	-	-	-	פ שירותים ומקלחון בחלל משותף. רוחב: 0.95 מ' אורך: 1.35 מ'	-	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	-	-	-	לא קיימים ארונות איחסון שאינם מנוצלים ע"ח שטח ריצפה	-	20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות						
-	-	-	כן דרך חדר המדרגות המרכזי	-	-	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מאזור מגורים או מאזור משותף?
בטיחות						
במדרגות יש סף למניעת החלקה	כן קרמיקה מחוספסת				-	22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
לא בחדר מדרגות יש חלונות כנף	כן חלונות הזזה			לא בחדר אמבטיה יש חלונות כנף	כן חלונות הזזה	23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
-	-	-	-	לא דלת נפתחת פנימה, בנגוד להנחיות	-	24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ? (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט).

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
בקומה ראשונה רק דרך חדר מדרגות	בקומת כניסה יש שתי דלתות; בקומת מרתף דלת אחת יציאה לגינה ושניה לחדר מדרגות					25. האם קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה בכל קומה?
כן						26. האם ספי הדלתות אינן עולים על 1.5 ס"מ?
כן קיים בסמוך לכניסה הראשית עם גלאים בכל הקומות	-	-	-	-	-	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?

נוחות אקלימית						
-	-	-	-	-	לא חלון אחד: 1 מ' X 1 מ' = 1 מ"ר; חלון שני: 0.52 מ"ר שטח כולל: 1.52 מ"ר. שטח חלונות 10.4% משטח הרצפה.	28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?
-	-	לא	-	-	-	29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	לא אין מספיק תאורה טבעית בגלל צמחיה מסביב	-	-	-	-	30. האם בחדר מגורים (סלון) יש חלונות בשטח כולל של 8% משטח רצפת החדר?
מיזוג מרכזי בקומה ראשונה				תנור חשמל עם שני גופי חימום בהדלקה מקומית. חמום אינו מספיק.	מזגן מפוצל הפעלה אישית בכל חדר	31. האם מיזוג האויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
-	-	-	כן	-	-	32. האם חדר הכביסה מאוורר היטב?
נחות אקוסטית						
לא						33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות גבס בעובי כ- 3 ס"מ						34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
כן סביבת מגורים שקטה מאוד						35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבנין?

נחות ראייה						
-	-	-	-	-	לא תאורה מלאכותית אינה מספיקה. יש להגדיל מספר לומנים.	36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	כן	-	-	-	-	37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?
ריהוט ועיצוב פנים						
-	-	-	-	-	2 מיטות נוער בלי גב מיטה. שידות ליד המיטות. אקומודה. 2 ארונות. טלוויזיה. פירזול כבד בריהוט חדר שינה מהווה בעיה בטיחותית כי הדיירים "חוטפים" ממנו מכות	38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
-	ריהוט מעץ אלון מלא בצבע חום נתן הרגשה ביתית ונעימה.	-	-	-	-	39. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר מגורים (סלון)?
-	-	-	-	-	לא חסרים מקומות אחסון לשמיכות חורף ומדפים לחפצים אישיים	40. האם בחדר שינה יש מספר מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

3.2.2 ממצאים ומסקנות לגבי הוסטל פתח תקווה

טבלה 7: תיאור מצב קיים בהוסטל פתח-תקוות

א. תיאור המסגרת

שם המסגרת: הוסטל פתח-תקווה

סוג המסגרת: הוסטל (מסגרת דוור)
כתובת המסגרת: קפלן 40/א', פתח-תקווה
טלפון מסגרת: 03-9216447
בעלות: עיריית פתח-תקווה
מס' דיירים בפועל: 20 דיירים. זוהי תפוסה מלאה.
סוג לקות של הדיירים: פיגור קל עד בינוני.
מס' הדיירים להם מתוכננת המסגרת: 20 דיירים.
מין הדיירים: 12 גברים, 8 נשים.
מהיכן מגיעים הדיירים? 18 דיירים מפ"ת ו-2 דיירים מאריאל.
מדיניות שהייה/ביקורי משפחות? הדיירים גרים בהוסטל. אחת לשבועיים יוצאים למשפחותיהם.
רמת העצמאות בניידות? 10 עצמאיים, 10 עם הסעה או ליווי.
מה הם השירותים שהמסגרת מספקת לדיירים? דוור, אוכל, תעסוקה מחוץ להוסטל. פעילות פנאי, כגון: חוגי התעמלות במרכז הקהילתי.
ב. תיאור הבניין וסביבתו הבניין נמצא באזור בית-חולים רבין בסביבה של מוסדות חינוך. זהו בניין חדש, בן קומה אחת. שנת פתיחה בפועל: 2004.
ג. תיאור חצר הבניין החצר מקיפה את כל הבניין. החצר מרוצפת ועליה מניחים כיסאות ניידים. אין בה מתקני משחקים. יש משטח יציאה מן הסלון, הפונה לצד דרום.
ד. תיאור פנים הבניין בפנים הבניין קיימת הרגשה ביתית ונעימה. ריצוף: קרמיקה בצבע אוף-ווייט. השטיחים עם הצמדות לרצפה למניעת תזוזה. תקרת בטון עם הנמכה לצורך ציוד מערכת כיבוי אש אוטומאטית הצללה פנימית: וילונות בהירים חדרי שינה: יש 10 חדרי שינה. הריהוט בחדרי שינה בצבעי בז' וחום. בחדר שינה אי יש 2 חזיתות וחלון בכל חזית בזווית 90° אחת לשניה. גובה חלון מהרצפה: 1.03 מ'. באגף המערבי של אזור מגורים יש בקיץ רוח מהים, ולא צריך מיזוג אוויר בחדרי שינה. יש פינת מחשב. חדרי אמבטיה ושירותים: צמודים לחדרי שינה. מאווררים היטב, יש חלון בכל חדר שירותים ומקלחת. אין אמבטיה בהוסטל, רק מקלחונים. יש קרמיקה על הקירות עד גובה כ-1.5 מ'. בסמוך לחדר מגורים (סלון) יש שני תאי שירותים. פינת אוכל: נמצאת בחלל משותף אחד גדול עם אזור הכניסה, חדר מגורים (סלון), ובסמוך למשרדי הצוות. בחדר מגורים (סלון): - יש דלת הזזה מן הסלון למשטח יציאה לחצר. המשטח מרוצף. יש שמש מערבית בסלון בשעות

אחה"צ.			
- הריהוט עשוי מעץ מלא עם ריפוד סקאי. ההוסטל מותאם לנגישות של כסאות גלגלים.			
ו. תוצאות מדידות אקלימיות			
תאריך מדידה: 30.3.06; שעת מדידה: 15:25			
חלל	כיוון הפניית החלונות	טמפרטורה ממוצעת	לחות יחסית
פינת אוכל	צפון	C23.5°	41%
חדר שינה א'	חלון אחד לצפון וחלון שני למזרח	C 23.3°	41%
חדר מגורים (סלון)	מערב	C23.4°	41%
מטבח	מערב	C23.6°	43%
אזור כניסה ראשית	מזרח	C23.5°	41%

טבלה 8: ראיון עם מנהל הוסטל פתח תקווה

<p>שם המנהל: טל קידר</p> <p>נייד: 050-85544715</p> <p>תאריך הראיון: 30.03.06</p>
<p>מה דעתך על הנגישות לשירותים קהילתיים? קיימת נגישות טובה לתחנת אוטובוס.</p>
<p>מהם הקשיים מבחינתך שבהפעלת המסגרת? שטחי האזור המשותף גדולים מדי ולכן קשה ליצור אווירה ביתית. כמו כן קשה לדיירים לנקות שטחים גדולים אלה, ולשם כך קנו מכונת שטיפה.</p>
<p>עד כמה את/ה מרוצה מהסביבה בה נמצאת המסגרת? מאחר וזהו אזור עם מבני חינוך ולא שכונת מגורים, בלילה האזור שומם ומהווה מקום משיכה לאנשים שליליים.</p>
<p>עד כמה את/ה מרוצה מהתנאים הפיסיים בבנין בו נמצאת המסגרת?</p> <p>- מיקמו את המשרדים במרכז הבניין וזה פוגם באווירה הביתית.</p> <p>- עשו לוח חשמל של 400 אמפר שזהו אבסורד לבית של 20 איש. הבעיה: מייקר ומסבך את התחזוקה.</p> <p>- לגבי חדר משאבות להפעלת כיבוי אש, הבעיה: בקורות אש יקרות. גורמת לבעיות תחזוקה וניקיון anti-slip- בחדר אמבטיה קרמיקה</p> <p>- חלונות הזזה קשים לניקיון</p> <p>- חדר מדריך אינו דרוש מאחר והמדריכים אינם ישנים בהוסטל</p> <p>- דרושים יותר מקומות איחסון, לדוגמא עבור שמיכות חורף.</p>

שאלת מחקר ראשונה: האם בנין של הוסטל פתח תקווה נבנה לפי ההנחיות קיימות ב"דירור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי"? קבלה תשובה בטבלה 9 להלן.

טבלה 9: ממצאים מתצפיות ומדידות של סובב פיסי בהוסטל פתח תקווה בהשוואה להנחיות

תואמות

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
א. סביבת הבנין				
			כן	1. האם הנגישות למירב השירותים הינה בהליכה ברגל?
			כן	2. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
דרך הגישה היא גרם מדרגות ממתכת אשר יורד לחניון בניין סמוך, שם חונות מכוניות אשר חוסמות את המעבר עבור הדיירים		לא		3. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?
לא חוצים כביש	לא רלבנטי			4. האם יש רמזור בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?
בתחנה הסופית			כן	5. האם יש מעבר חציה בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?
ב. חצר הבנין				
			כן	6. האם קיימת גישה נוחה מאיזור החניה או מכניסת רכב שירות אל אזור האחסון של המטבח?
			כן	7. האם קיימת גישה נוחה מן המטבח אל חדר האשפה?
			כן	8. האם קיימת גישה נוחה מחדר כביסה אל איזור חצר המשק לצורך תליית הכביסה לייבוש?
ג. פנים הבנין				
מערכת פונקציונלי				
			כן	9. האם ישנה דלת כניסה ראשית אחת לאיזור המגורים המקשרת בינו לבין איזור הפונקציות המשותפות?
		לא		10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה הראשית משמש כמבואה קטנה (עבור תליית מעילים)?
לכל חדר שינה יש חדר שירותים ומקלחת			כן	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
מתוך 10 חדרים, שתי קבוצות של 4 חדרים חולקות חדר פנאי עם טלוויזיה. שני החדרים הנוותרים חולקים פינת ישיבה אחת.			כן	12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין חדרי שינה ויחידות שירותים?
פינת מטבחון כוללת נקודת מים וארונות מטבח			כן	13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה.
מימדים גיאומטריים				
רוחב: 1.4 מ' גובה: 2.4 מ' עד לתקרה מונמכת			כן	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?
חדר שינה א': רוחב: 3.40 מ' אורך: 5.10 מ' שטח: 17.34 מ"ר חדר שינה ב': רוחב: 3.52 מ' אורך: 6.36 מ' שטח: 22.4 מ"ר			כן	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?
אורך: 1.80 מ'			כן	16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישה בפינת ישיבה הינו 1.5 מ'?
חדר שירותים עם מקלחת: רוחב: 1.40 מ' אורך: 2.30 מ'			כן	17. האם מידות תא שירותים הן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?
רוחב דלת: 0.90 מ'			כן	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה לפחות 0.67 מ'?
חדר שירותים עם מקלחת: רוחב: 1.40 מ' אורך: 2.30 מ'			כן	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
1.9 מ' X יש שטח פנוי במידות 1.3 מ'			כן	20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות				
מכונת כביסה נמצאת מצד שני של המטבח			כן	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מאזור מגורים או מאזור משותף?
בטיחות				
קרמיקה מחוספסת			כן	22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
בחדר אוכל יש חלון כנף, אך הוא סגור בדרך כלל.			כן	23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך החדר?
			כן	24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ? (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט).
יש 5 דלתות יציאה לגינה			כן	25. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
			כן	26. האם ספי הדלתות אינן עולים על 1.5 ס"מ?
יש מערכת גילוי וכיבוי אש מרכזית לכל הבניין עם גלאים ומתזים בכל חלל			כן	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?
נוחות אקלימית				
ראה טבלה 10			כן	28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?
			כן	29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?
ראה טבלה 10			כן	30. האם בחדר מגורים (סלון) יש חלונות בשטח כולל של 8% משטח רצפת החדר?
בחדרי שינה מזגן מפוצל בהפעלה מקומית בחדרים מרכזיים מיזוג אוויר מרכזי			כן	31. האם מיזוג האויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
			כן	32. האם חדר כביסה מאוורר היטב?
נוחות אקוסטית				
יש תקרה אקוסטית גם בחדרי שינה			כן	33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות בלוקים			כן	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
ראה טבלה 10			כן	35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבנין?
נוחות ראייה				

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
ראה טבלה 10			כן	36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?
			כן	37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?
ריהוט ועיצוב פנים				
לכל דייר יש מיטה, ארונית, ארון 3 דלתות, שולחן, מראות מעוטרות, שני כיסאות. הריהוט מעץ מלא. יש טלוויזיה פרטית על השולחן.			כן	38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
כיסאות עץ מרופדים			כן	39. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר מגורים (סלון)?
			כן	40. האם בחדר שינה יש מספיק מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי" מתאימות לצרכים של דיירים בהוסטל פתח תקוה? קבלה תשובה בטבלה 10 להלן.

טבלה 10: מסקנות מסקר סובב פיסי בהוסטל פתח תקוה

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
כן	-	-	-	-	-	9. האם ישנה דלת כניסה ראשית אחת לאיזור המגורים המקשרת בינו לבין איזור הפונקציות המשותפות?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
לא	-	-	-	-	-	10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה לפינת הישיבה משמש כמבואה קטנה עבור תליית מעילים?
-	-	-	-	-	לכל חדר שינה יש חדר שירותים ומקלחת, אינה ישירה	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?
-	-	-	-	-	לכל 4 חדרים יש חדר פנאי עם טלוויזיה	12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין כל שלושה חדרי שינה?
-	-	-	-	-	פינת מטבחון כוללת נקודת מים וארונות מטבח	13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה?
מימדים גיאומטריים						
רוחב: 1.4 מ' גובה: 2.4 מ' לתקרה מונמכת	-	-	-	-	-	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?
-	-	-	-	-	רוחב: 3.4 מ'. אורך: 5.1 מ'. שטח: 17.34 מ"ר	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	-	-	-	-	אורך: 1.8 מ'	16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישה בפינת ישיבה הינו 1.5 מ'?
-	-	-	-	חדר שירותים עם מקלחת: רוחב: 1.4 מ' אורך: 2.3 מ'	-	17. האם מידות תא שירותים הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?
-	-	-	-	רוחב דלת: 0.9 מ'	-	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה 0.67 מ'?
-	-	-	-	חדר שירותים עם מקלחת: רוחב: 1.4 מ' אורך: 2.3 מ'.	-	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
-	-	-	-	יש שטח פנוי במידות 1.3 מ'X 1.9 מ'	-	20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות						
--	-	-	מכונת כביסה נמצאת מצד שני של המטבח. גישה דרך אזור משותף	-	-	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מאזור מגורים או מאזור משותף?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
קרמיקה מחוספסת						22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
חלונות הזזה		בחדר אוכל יש חלון כנף אך הוא סגור בדרך כלל	חלונות הזזה			23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
-	-	-	-	כן	-	24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ? (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט)
יש 5 דלתות יציאה לגינה	-	-	-	-	-	25. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
כן						26. האם ספי הדלתות אינן עולים על 1.5 ס"מ?
יש מערכת גילוי וכיבוי אש מרכזית לכל הבניין עם גלאים ומתזים בכל חלל	-	-	-	-	-	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	

נוחות אקלימית

-	-	-	-	-	בחדר אי יש שני חלונות. אורך: 1.3 מ'. רוחב: 1.13 מ'. שטח: 1.47 מ"ר. שטח כולל שני חלונות: 2.94 מ"ר. בחדר ב' אורך: 1.8 מ'. רוחב: 1.4 מ'. שטח כולל: 2.5 מ"ר.	28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?
-	-	כן	-	-	-	29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	רוחב: סלון: 6.36 מ'. אורך: סלון: 3.52 מ'. שטח סלון: 22.4 מ"ר. רוחב: חלון: 1.4 מ'. אורך: חלון: 1.8 מ'. שטח חלון: 2.52 מ"ר. שטח חלונות מהווה 11.2% משטח הסלון.	-	-	-	-	30. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר מגורים (סלון)?
מערכת מיזוג אוויר מרכזית				תנור חשמל עם ספירלה כפולה. הדלקה מבחוץ	בחדרי שינה מזגן מפוצל בהפעלה מקומית	31. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
-	-	-	כן	-	-	32. האם חדר הכביסה מאוורר היטב?
נחות אקוסטית						
כן						33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות בלוקים עם בידוד אקוסטי						34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
בסביבה מוסדות חינוך. הפעילות שם בשעות היום כשרוב הדיירים אינם שוהים בהוסטל.						35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבנין?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
נחות ראייה						
-	-	-	-	-	2 נקודות (PLמאור) לאורך חדר של 5.1 מ'	36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?
-	כן מנורות שקועות בתקרה	-	-	-	-	37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?
ריהוט ועיצוב פנים						
-	-	-	-	דרוש וילון מקלחת יותר ארוך.	לכל דייר יש מיטה, ארונית, ארון, שולחן, מראות מעוטרת, 2 כיסאות. הריהוט מעץ מלא. יש טלוויזיה פרטית על השולחן.	38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
-	כיסאות עץ מרופדים בצבעי בז' וחום.	-	-	-	-	39. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר מגורים (סלון)?
-	-	-	-	-	בכל חדר יש 2 ארונות. כל ארון בן 3 דלתות. גב מיטה משמש כוננית לחפצים אישיים.	40. האם בחדר שינה יש מספיק מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

3.2.3 ממצאים ומסקנות לגבי הוסטל תלמי רות

טבלה 11: תיאור מצב קיים בהוסטל תלמי רות

א. תיאור המסגרת
שם המסגרת: בית תלמי רות
סוג המסגרת: מסגרת מגורים (הוסטל)
כתובת המסגרת: התלמים 1, רמת-השרון
טלפון מסגרת: 03-5492265
בעלות: אקיי"ם רמת-השרון (מנהלת נעמי חסון)
מס' דיירים בפועל: 9 דיירים - 5 גברים, 4 נשים.
סוג לקות של הדיירים: פיגור קל עד בינוני.
מס' הדיירים להם מתוכננת המסגרת:
מהיכן מגיעים הדיירים? 8 דיירים מגיעים מרמת השרון, 1 דייר מגיע מגבעתיים.
מדיניות שהייה/ביקורי משפחות? הבית אף פעם לא סגור. יש דיירים שיוצאים בסופי-שבוע ובחגים ויש דיירים שנשארים.
רמת העצמאות בניידות? יש דייר אחד על כסא גלגלים, אך הוא יכול להתנועע גם בעזרת מקל.
באיזה אופן מגיעים הדיירים אל המסגרת? הסעות למסגרות התעסוקה. הסעות הורים.
מהם השירותים שהמסגרת מספקת לדיירים? זהו ביתם לכל דבר. ההוסטל אף פעם לא סגור. בסופי-שבוע ובחגים הדיירים נוסעים למשפחותיהם. יום בשבוע מוקדש לביקור משפחות אצל הדיירים.
פעילויות נוספות הן: התעמלות בחדר ספורט הנמצא במקלט, אכילה בצוותא בפינת אוכל, צפייה בצוותא בטלוויזיה בסלון. לפי דעת ההנהלה אין מקום לפינות ישיבה פרטיות באזור המגורים. עבודה על מחשבים במקלט. קיימות פעילויות מחוץ למסגרת: מרכז רכיבה טיפולי בתל-מונד.
שם מתכנן הבניין/שיפוץ הבניין: הבניין תוכנן כהוסטל לאנשים עם פיגור שכלי ע"י ארכי זרחי. שנת הקמה: 1991.
ב. תיאור הבניין וסביבתו
זהו בית צמוד קרקע בן קומה אחת ומרתף. מוקף גינה. מגודר עם שער ברזל נעול. הבניין נמצא בלב שטח חקלאי של שדות תות. השטח החקלאי נמצא בתהליך הפשרה לשינוי ייעוד לשטח מגורים כך שיש בסביבה עוד בנייני מגורים.
ג. תיאור חצר הבניין
החצר משתרעת לאורך חזית צפונית, חזית מזרחית וחזית מערבית של הבנין. בחזית הצפונית יש יציאה מחדר המגורים (סלון) המורכבת מ-3 דלתות הנפתחות החוצה. יש הפרשי גבהים בין החלק המזרחי והחלק הצפוני של החצר -דבר המהווה בעיה בטיחותית. החצר מרוצפת עם מעט עצי פרי וגינות. בחלק הצפוני יש פרגולה מעץ. יש בחצר שולחנות וכסאות מפלסטיק. אין בחצר מתקנים למשחק בכדור. בחצר המערבית יש 3 ספסלים ואליה פונה הכניסה הראשית.

ד. תיאור פנים הבניין

גובה פנים הבנין : 2.65 מ'.

חלונות : אלומיניום עם זכוכית כפולה.

הצללה פנימית : וילונות בד.

בקומת הקרקע:

חדר מגורים (סלון) בן שתי פינות ישיבה. ריהוט : עץ בוק עם פינות עגולות וריפוד.

פינת אוכל פונה לצד מזרח ונמצאת בחלל משותף עם חדר מגורים(סלון). רהוט : שולחן עץ,

כסאות עץ מרופדים. הצללת חדר מגורים(סלון) ופינת אוכל : גגון.

מטבח : פונה לצד דרום. אורך : 5.6 מ' רוחב : 2.8 מ' רוחב דלת : 80 ס"מ. דלת נפתחת כלפי חוץ.

חלון הזזה. פונה לכיוון צפון. שטח חלונות : 130 ס"מ/75 ס"מ. שולחן אוכל מעץ וכיסאות ארונות

מטבח תחתונים ועליונים. **מסדרון** מצד מזרח לצד מערב, כשלימינו חדרי מגורים לשני דיירים

בחדר ומשמאלו חדר לדייר אחד אשר לאחרונה הוסב לשימוש הנוכחי (תוכן לפונקציה אחרת).

בסוף המסדרון יציאה לחצר לתליית כביסה.

חדר לצוות: יש בו חלונות הזזה. סמוך אליו חדר אמבטיה ושירותים לצוות.

חדרי שינה : יש 5 חדרי שינה ו-4 חדרי אמבטיה. (חדר שינה לבודד + אמבטיה, 2 חדרי שינה

לשניים + 2 אמבטיות, 2 חדרי שינה לשניים + 1 אמבטיה). רוחב דלת בחדר שינה : 80 ס"מ. כוון

פתיחה : כלפי פנים.

חדרי אמבטיה ושירותים : קרמיקה עד גובה 2 מ'. מימדי שירותים 160/150 ס"מ. דלת ברוחב 70

ס"מ נפתחת פנימה.

בקומת מרתף : **חדר תרופות** ממוקם בקומת כניסה, כך שהוא גורם להצרת הפודסט העליון של

גרם המדרגות היורד לקומת מרתף. המרתף פונה לצד דרום. משמש כ**חדר ספורט ופעילויות** ובו

פינת מחשב.

ה. תצפיות ומדידות בשטח

נערכו תצפיות ומדידות בחללים הבאים : חדר שינה ; חדר אמבטיה ושירותים ; כניסה, מסדרונות

וחדר מדרגות ; מטבח, פינת אוכל, חדר מגורים (סלון), חצר הבניין. לגבי כל אחד מהחללים הללו

רואיינו 6 דיירים. התצפיות והמדידות בוצעו בחדרי שינה של הדיירים שרואינו.

ו. תוצאות מדידות אקלימיות תאריך: 21.6.06 שעת מדידה : 13:20

לחות יחסית	טמפרטורה ממוצעת	כיוון הפניית החלונות	חלל
70%	C29.45°	מזרח	פינת אוכל
70%	C29.4°	דרום	מטבח
70%	C28.2°	צפון	חדר מגורים (סלון)
70%	C29.25°	ממזרח למערב	מסדרון
70.5%	C28.8°	צפון	חדר שינה לשניים
71.5%	C28.85°	דרום	חדר אמבטיה

טבלה 12: ראיון עם מנהלת הוסטל תלמי רות

<p>שם המנהל: רוזי זק (מנהלת בפועל)</p> <p>נייד: 052-5949539</p> <p>תאריך הראיון: 21.06.06</p>
<p>מה דעתך על הנגישות לשירותים קהילתיים? נגישות טובה לאוטובוס.</p>
<p>עד כמה את/ה מרוצה מהסביבה בה נמצאת המסגרת? מאוד מרוצה. בעיית קרבה לאוטוסטראדה של כביש 5 (בצד דרום) נפתרה ברובה באמצעות קיר אקוסטי שנבנה במקום. ובאמצעות תכנון אשר מיקם את חדרי השינה בצד צפון - להוציא את החדר לבודד הנמצא בצד דרום.</p>
<p>מהן הבעיות מבחינת הסובב הפיסי הגורמים מבחינתך לקשיים בהפעלת המסגרת?</p> <p>- בעיות בתחזוקה במיוחד באינסטלציה. מערכת הניקוז במקלחות אינה תקינה ויש בעייה של הצפות.</p> <p>- חסרחדר שירותים לאורחים. כיום אורחים משתמשים בחדר שירותים של הצוות וזה מאוד מפריע.</p> <p>- חדרי אמבטיה ושירותים צפופים מדי, חסר שטח פנוי להניח כסא ולהתלבשות - "חיוני מאוד וחסר".</p> <p>- חדר שירותים ומקלחת הצמוד לחדר שינה לבודד הינו בלי חלון איוורור, רק עם וונטה חשמלית, ויש בעיית ריחות.</p> <p>- מקלחות לא מופרדות מהשירותים.</p> <p>- המסדרון רחב מדי.</p> <p>- בידוד תרמי לא תקין. בקיץ הבניין צובר חום.</p> <p>- רטיבות בקירות.</p>

שאלת מחקר ראשונה: האם בנין של הוסטל תלמי רות נבנה לפי ההנחיות קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי"? קבלה תשובה בטבלה 13 להלן.

טבלה 13: ממצאים מתצפיות ומדידות של סובב פיסי בהוסטל תלמי רות בהשוואה להנחיות

תואמות

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
א. סביבת הבנין				
נוסעים עם ליווי במונית לא נוסעים באוטובוסים ולא הולכים ברגל	לא רלבנטי			1. האם הנגישות למירב השירותים הינה בהליכה ברגל?
	לא רלבנטי			2. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
	לא רלבנטי			3. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
	לא רלבנטי			4. האם יש רמזור בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?
	לא רלבנטי			5. האם יש מעבר חציה בדרך הגישה מתחנת האוטובוס לבנין?
ב. חצר הבנין				
מאוד נוחה			כן	6. האם קיימת גישה נוחה מאיזור החניה או מכניסת רכב שירות אל אזור האחסון של המטבח?
יש עמדת אשפה בחוץ			כן	7. האם קיימת גישה נוחה מן המטבח אל חדר האשפה?
יציאה בסוף המסדרון. רוחב פתח: 150 ס"מ. הדלת עשויה מ-2 כנפיים מזכוכית נפתחות כלפי חוץ + סורגים.			כן	8. האם קיימת גישה נוחה מחדר כביסה אל איזור חצר המשק לצורך תליית הכביסה לייבוש?
ג. פנים הבנין				
מערכת פונקציונלי				
ראה טבלה 14			כן	9. האם ישנה דלת כניסה ראשית אחת לאיזור המגורים המקשרת בינו לבין איזור הפונקציות המשותפות?
מבואה ליד כניסה ראשית. ראה טבלה 14			כן	10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה הראשית משמש כמבואה קטנה (עבור תליית מעילים)?
ראה טבלה 14			כן	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?
הנחיה מוטעית לפי תפיסת עולם של אק"ים רמת-השרון		לא		12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין חדרי שינה ויחידות שירותים?
	לא רלבנטי			13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה.
מימדים גיאומטריים				
מסדרון רחב מדי. ראה טבלה 12			כן	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?
			כן	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?
	לא רלבנטי			16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישא בפינת ישיבה הינו 1.5 מ'?
ראה טבלה 14			כן	17. האם מידות תא שירותים הן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
0.7 מ'			כן	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה לפחות 0.67 מ'?
תא מקלחת משולב עם תא שירותים			כן	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
ראה טבלה 12		לא		20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות				
מתוך המסדרון			כן	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מאזור מגורים או מאזור משותף?
בטיחות				
טרצו			כן	22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
ראה טבלה 14			כן	23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך החדר?
דלת נפתחת פנימה בנגוד להנחיות		לא		24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ? (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט).
במרתף יש רק יציאה אחת		לא		25. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
			כן	26. האם ספי הדלתות אינן עולים על 1.5 ס"מ?
			כן	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?
נוחות אקלימית				
ראה טבלה 14			כן	28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?
ראה טבלה 14			כן	29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?
* ראה טבלה 14			כן *	30. האם בחדר מגורים (סלון) יש חלונות בשטח כולל של 8% משטח רצפת החדר?
			כן	31. האם מיזוג האויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
ראה טבלה 14			כן	32. האם חדר כביסה מאוורר היטב?
נוחות אקוסטית				

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
* רק במסדרון		לא	*	33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות בלוקים			כן	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
הבנין סמוך לאוטוסטרדה וגובל בקיר אקוסטי		לא		35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבנין?
נחות ראייה				
				36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?
המרחק בין 2 פינות ישיבה הוא 7 מ'		לא		37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?
ריהוט ועיצוב פנים				
			כן	38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
			כן	39. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר מגורים (סלון)?
			כן	40. האם בחדר שינה יש מספיק מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי" מתאימות לצרכים של דיירים בהוסטל תלמי רות? קיבלה תשובה בטבלה 14 להלן.

טבלה 14: מסקנות מסקר סובב פיסי בהוסטל תלמי רות

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר שינה	חדר אמבטיה ושירותים	
מערך פונקציונאלי						
כניסה ראשית מורכבת מדלת + בלוקי זכוכית ברוחב 1.2 מ'	-	-	-	-	-	9. האם ישנה דלת כניסה ראשית אחת לאיזור המגורים המקשרת בינו לבין איזור הפונקציות המשותפות?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
אורך מבואה : 3.3 מ' רוחב מבואה : 2.1 מ' אורך מבואה נוספת : 5.2 מ' רוחב מבואה נוספת : 2.7 מ'	-	-	-	-	-	10. האם השטח הסמוך לדלת הכניסה לפינת הישיבה משמש כמבואה קטנה עבור תליית מעילים?
-	-	-	-	כניסה מהמסדרון המפריד בין חדרי השינה והשירותים.	כניסה ישירה רק מחדר שינה לבודד אשר נוסף לאחרונה	11. האם הכניסה אל יחידת השירותים אינה ישירה מתוך חדר שינה?
-	-	-	-	-	לא	12. האם ישנה פינת ישיבה (חדר פנאי) המקשרת בין כל שלושה חדרי שינה?
-	-	-	-	-	-	13. האם פינת מטבחון קטנה משולבת בחלל אחד עם פינת הישיבה?
מימדים גיאומטריים						
אורך : 15 מ' רוחב : 1.55 מ' גובה : תקרת ביניים בגובה 2.2 מ'	-	-	-	-	-	14. האם רוחב המסדרון הינו לא פחות מ- 1.1 מ' וגובהו 2.4 מ'?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	-	-	-	-	אורך: 4.8 מ' רוחב: 3.3 מ' שטח: 15.24 מ"ר	15. האם גודל חדר שינה עבור שני דיירים הינו 12 מ"ר (ללא ארונות)?
						16. האם אורך המטבחון הממוקם בתוך נישה בפינת ישיבה הינו 1.5 מ'?
-	-	-	-	2 חדרי שירותים משולבים עם מקלחת. תא א': 1.8/2.4 מ'. תא ב': 1.8/1.8 מ'.	-	17. האם מידות תא שירותים הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 1.5 מ'?
-	-	-	-	1 חדר שירותים משולב עם אמבטיה.	-	18. האם רוחב דלת תא שירותים הינה 0.67 מ'?
-	-	-	-		-	19. האם מידות תא מקלחת הן: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
-	-	-	-	לא וחסר	-	20. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות						

אזור משותף			אזור מגורים			חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	-	-	בקצה המסדרון בצד של השירותים יש חדר כביסה הפונה אל חצר המשק	-	-	21. האם קיימת גישה ישירה ונוחה לחדר כביסה מאזור מגורים או מאזור משותף?
בטיחות						22. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או קרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
טרצו						
-	חלון 2 כנפיים +רשת + סורגים. מתחת לחלון יש נישה ובה מקום לאחסון. גובה החלון מהרצפה: 0.85 מ'.	כנף תחתונה קבועה בגובה 30 ס"מ מהרצפה ובחלק העליון חלון בן 2 כנפיים.	-	פתיחה פנימית 2 כנפיים + רשת + סורגים	2 חלונות כנף + רשת + סורגים. מתחת ל-2 כנפיים בכל חלון הנפתחים לתוך החדר. גובה חלון מהרצפה: 0.85 מ'. יש נישות לאחסון (נעליים משחקים וכו').	23. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
-	-	-	-	לא	-	24. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ? (כדי למנוע חסימת הדלת ע"י דייר שהתמוטט)

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
במרתף יש רק יציאה אחת	-	-	-	-	-	25. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
כן						26. האם ספי הדלתות אינן עולים על 1.5 ס"מ?
כן	-	-	-	-	-	27. האם קיים לוח בקרה לגילוי אש בסמוך לכניסה הראשית או בחדר הצוות?
נוחות אקלימית						
-	-	-	-	-	יש 2 חלונות. מידות כל חלון: 1.1 מ"י/1.25 מ"י. שטח כולל: 2.75 מ"ר. מהווים 18% משטח רצפה.	28. האם שטח החלונות מהווה 12% משטח חדר שינה?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	-	אורך פינת אוכל: 2.7 מ'. רוחב פינת אוכל: 2.4 מ'. שטח פינת אוכל: 6.48 מ"ר. מימד י חלון: 1.8 מ' / 1.1 מ'. שטח חלון: 1.98 מ"ר. מהווה 30% משטח החדר	-	-	-	29. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח פינת אוכל?
-	אורך סלון: 6.36 מ'. רוחב סלון: 3.52 מ'. שטח סלון: 22.4 מ"ר. מימדי חלון: 1.4 מ' / 1.8 מ'. שטח חלון: 2.5 מ"ר. מהווה 11% משטח החדר.	-	-	-	-	30. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר מגורים (סלון)?
יש מזגנים מפוצלים						31. האם מיזוג האויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?

אזור משותף				אזור מגורים		חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	
-	-	-	אורך: 1.2 מ'. רוחב: 3.2 מ'. עם שני חלונות קטנים כמו בחדרי שירותים	-	-	32. האם חדר הכביסה מאורר היטב?
נוחות אקוסטית						
תקרה אקוסטית יש רק במסדרון						33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות בלוקים בעלי בידוד אקוסטי						34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של 45 דציבל?
הבניין סמוך לאוטוסטרדה וגובל בקיר אקוסטי הבולע חלק גדול מרעש התחבורה.						35. האם אין מטרדים אקוסטיים סביבתיים מחוץ לבנין?

נוחות ראייה						
-	-	-	-	-	מנורה במרכז התקרה+ מנורת צד ליד כל מיטה.	36. האם בתקרת חדר שינה יש נקודת מאור לכל 4.5 מ' אורך?
-	קיימות 2 פינות ישיבה נפרדות. המרחק ביניהן 7 מ'. מעל לכל פינת ישיבה יש נורת לבון	-	-	-	-	37. האם בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא עולה על 3 מ'?

אזור משותף			אזור מגורים			חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	חדר מגורים (סלון)	פינת אוכל	מטבח, חדר כביסה	חדר אמבטיה ושירותים	חדר שינה	

ריהוט ועיצוב פנים						
-	-	-	-	-	מיטת עץ, כורסת עץ מרופדת בחדר לבודד: מיטה + שולחן + כורסת עץ עם ריפוד + שולחן פלסטיק עגול + שידה קטנה	38. האם הריהוט מותאם לדיירים בחדר שינה?
-	ספת עץ מרופדת וכורסאות. שידה במידות: 3.3/0.8 מ' 0.4 מ'/מ'	-	-	-	-	39. האם הריהוט מותאם לדיירים מגורים (סלון)?
-	-	-	-	-	ארון 1.4 מ' / 2.4 מ' + שידת עץ נישות לאחסון מתחת לחלונות לאחסון נעלים משחקים וכי. בחדר לבודד: ארון 1.7 מ' / 1.0 מ'	40. האם בחדר שינה יש מספיק מקומות אחסון לחפצי הדיירים?

3.2.4 ממצאים ומסקנות לגבי מע"ש רמת גן

טבלה 15: תיאור מצב קיים במע"ש רמת-גן

א. תיאור המסגרת
שם המסגרת: מע"ש רמת גן
סוג המסגרת: מסגרת תעסוקה מוגנת
כתובת המסגרת: בצלאל 2, מתחם הבורסה, רמת-גן
טל. מסגרת: 03-7510805
בעלות: עיריית רמת גן
מס' חניכים בפועל: כיום 48 חניכים. המסגרת מתוכננת עבור 60 חניכים בגילאים 21-55 שנים.
סוג לקות של החניכים: פגור בינוני, עמוק וקשה
מס' החניכים להם מתוכננת המסגרת: 60 חניכים
גילאי החניכים: 21-55 שנים
מהיכן מגיעים החניכים? מרמת-גן, אלקנה, אריאל, מועצה אזורית גזר, הוסטל "יעלים" ברמת-גן
מדיניות שהייה/ביקורי משפחות? בימים א' - ה' שעות 07.30 - 15.50. למטרת תעסוקה נושאת רווחים מגיעים חמישה ימים בשבוע, ביום שישי מותר להשתמש רק בחלק מהבניין ולמטרות חברתיות בלבד (אין ארוחת צהריים).
16 חניכים עצמאיים מגיעים בתחבורה צבורית בלי מלווה; רמת העצמאות בניידות? 32 חניכים מגיעים בהסעות מוגבלות פיזיות וחושיות אצל החניכים במסגרת: חניך אחד עם שתוק מוחין בכסא גלגלים
מסגרת תעסוקה? בבתי ההורים ובהוסטל "יעלים" ברמת גן
באיזה אופן מגיעים החניכים אל המסגרת? הסעות מאורגנות למסגרות התעסוקה, הסעות הורים, תחבורה ציבורית.
מה הם השירותים שהמסגרת מספקת לדיירים? - קלינאית תקשורת - תעסוקה נושאת רווחים: אריזת כלים חד-פעמיים, הרכבת סביבונים. - אמנות תעסוקתית: יצירת מוצרים המוצעים למכירה, כגון: חמסות, מגשים וכו'. - פיתוח מיומנויות בספורט, במוסיקה ובמחשבים. - אכילה בחדר אוכל: ארוחת בוקר מביאים מהבית, ארוחת צהריים מקבלים במע"ש. - אמנות שקומית: יצירה בחדר אומנות.
שם מתכנן הבניין/שיפוץ הבניין: כהנא-חי אדריכלים
ב. תיאור הבניין וסביבתו זהו בנין משופץ בן 3 קומות הנמצא בתוך מתחם הבורסה ברמת גן. שנת פתיחה בפועל: אוקטובר 2005.

ג. תיאור חצר הבניין

החצר מוקפת גדר ברזל וסגורה בשער חשמלי. החצר מרוצפת במרצפות משתלבות. חונות בחצר 3 מכוניות. יתר השטח עם גינון מטופח. מן החצר עולה גרם מדרגות חיצוני לקומה ב' בה יש מרפסת פתוחה מסביב ל-3 צדדים של הבניין ולקומת גג.

ד. תיאור פנים הבניין

גובה פנים הבניין: 2.7 מ' נטו עד התקרה האקוסטית.

חלונות: אלומיניום..

קומת כניסה: חדר מנהל. מזכירות. חדר ישיבות. חדר קלינאי תקשורת. חדר פעילות המשמש גם כחדר אומנויות.

קומה שניה: אולמות עבודה: רוחב פתח: 1.0 מ'. דלתות מסיביות ובהן 4 חלונות רבועיים 0.17 מ' כ"א. בכל

אולם עבודה יש פינה עם כיור. הכסאות עם מסגרות ניקל. חדר מחשבים.

קומה שלישית: חדר אוכל המחובר אליו חדר מוסיקה. על הקירות בגובה השולחנות מוצמדים על הקיר מעקות

מעץ בצבע השולחנות. ריהוט: כסאות, שולחנות, ארונות וארונות בכל הבנין הוא עץ מלא מתוצרת חברת "פיטרו הכטי". הכסאות מעץ מכופף עם רפוד סקאי.

קומת מרתף: מקלט המשמש כחדר ספורט ויש בו שני הליכוניים ומזרונים.

מועדון למתבגרים נמצא בשימוש רק בימי ששי כאשר ההוסטל ריק וזאת עבור 17 חניכים בלבד.

דירה לימודית אשר כיום נמצאת ללא שימוש.

ה. תצפיות ומדידות בשטח

נערכו תצפיות ומדידות בחללים הבאים: חדר תעסוקה; מטבח; חדר אוכל; חדר חוגים (פעילות חברתית);

כניסה, מדרגות ומסדרונות; חצר הבניין. לגבי כל אחד מהחללים הללו רואינו 6 דיירים.

התצפיות והמדידות בוצעו בחדרי תעסוקה של החניכים שרואינו.

ו. תוצאות מדידות אקלימיות

תאריך מדידה: 28.11.06; שעת מדידה: 12:20

לחות יחסית	טמפרטורה ממוצעת	כיוון הפניית החלונות	חלל
45%	23.9°C	מזרח	חדר תעסוקה של י'
39%	24.3°C	צפון	חדר תעסוקה של ז' י'
50%	22.3°C	מערב וצפון	חדר תעסוקה של א'
45%	22.7°C	צפון ומזרח	חדר אוכל
46%	23.3°C	מזרח	חדר חוגים

טבלה 16: ראיון עם מנהל מע"ש רמת-גן

שם המנהל: מוטי בן-חיים נייד: 052-3313509 28/11/2006 ראיון נוסף: 19/12/2005 תאריך הראיון:
מה דעתך על הנגישות לשירותים קהילתיים? חיובית
מהם הקשיים מבחינתך שבהפעלת המסגרת? יחסם השלילי של ההורים אל המסגרת. קיים צורך לשיתוף פעולה מצד ההורים בכך שהחניכים יגיעו למסגרת בזמן, נקיים ומסודרים ועם כריך לארוחת בוקר. לכך דרושה מעורבות הורים.
עד כמה את/ה מרוצה מהסביבה בה נמצאת המסגרת? המסגרת נמצאת בסביבה עשורת שנים, כך שהיא מתקבלת כמובן מאליו.
עד כמה את/ה מרוצה מהסובב הפיסי של המסגרת? - מנהל המסגרת היה מעדיף שחדרו היה צמוד לחדר הישיבות (כיום חדר המזכירות צמוד לחדר הישיבות). - חדר ספורט נמצא במקלט בו אין אוורור. - חסרים מקומות לאחסון סחורות עבור תעסוקת חניכים. מציע תוספת חללים נפרדים וגדולים לאחסון.

שאלת מחקר ראשונה: האם בנין של מע"ש רמת גן נבנה לפי הנחיות קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומי"? קבלה תשובה בטבלה 17 להלן.

טבלה 17: ממצאים מתצפיות ומדידות של סובב פיסי במע"ש רמת-גן בהשוואה להנחיות

תואמות

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
א. סביבת הבנין				
ברח' ביאליק הנמצא בסמוך			כן	1. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
כולל תמרור מתאים			כן	2. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?
ב. חצר הבנין				
			כן	3. האם קיימים לפחות שלושה מקומות חניה לרכב פרטי במגרש המע"ש?
			כן	4. האם הרוחב הנקי של השער להולכי רגל הינו לכל הפחות 1.2 מ'?
			כן	5. האם שטח המגרש מוקף בגדר בגובה של כ-1.6 מ'?
הסחורה מוטענת באמצעות המעלית שהיא מעלית נוסעים וללא מעלית משא.			כן	6. האם קיים קשר ישיר בין איזור פריקה וטעינה בחצר הבנין אל כניסת משאיות?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
בכל אולם עבודה יש פחי אשפה ועובד נקיון זורק את האשפה לדוחסן הנמצא במתחם הבורסה.			כן	7. האם קיימת גישה ישירה אל חדר האשפה מאולם העבודה ומן המטבח?
ג. פנים הבנין				
מערכת פונקציונלי				
			כן	8. האם כניסה ראשית למבנה הממוקמת בסמוך למזכירות?
			כן	9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
			כן	10. האם הכניסה אל יחידת השירותים הינה מהמסדרון?
ראה טבלה 18			כן	11. האם שטחי אחסון נמצאים בסמיכות לאולמות עבודה?
ראה טבלה 18			כן	12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, המשרדים, חדרי השרותים וחדר האוכל?
מימדים גיאומטריים				
ראה טבלה 18		לא		13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?
ראה טבלה 18		לא		14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?
ראה טבלה 18			כן	15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
			כן	16. האם מידות תא שירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
* רק בשירותי נכים		לא	*	17. האם רוחב הדלת (פתח בנייה) בתא השירותים הוא 0.9 מ'?
ראה טבלה 18	לא רלבנטי			18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
ראה טבלה 18	לא רלבנטי			19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות				
			כן	20. האם בין חדר האוכל והמטבח קיימת גישה נוחה?
בטיחות				
קרמיקה מחוספסת בצבע בז'			כן	21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או מקרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
חלון כנף הנפתח פנימה		לא		22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
			כן	23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ?
			כן	24. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
			כן	25. האם ספי הדלתות אינם עולים על 1.0 ס"מ?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
ראה טבלה 18			כן	26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?
זכוכית בדודית (זכוכית כפולה)			כן	27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות?
נוחות אקלימית				
* ראה טבלה 18		*	כן	28. האם שטח החלונות מהווה לפחות 12% משטח אולם העבודה?
גובה סף תחתון: 0.9 מ'		לא		29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף?
			כן	30. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
			כן	31. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל?
ראה טבלה 18			כן	32. האם קיימת הצללה מתאימה לכיוון הפנית חזית החלל?
נוחות אקוסטית				
			כן	33. האם יש תקרה אקוסטית?
ראה טבלה 18			כן	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל?
אין מחיצות מחמרי בניה קלה	לא רלבנטי			35. האם באולם העבודה מחיצות מחמרי בניה קלה מבודדות אקוסטית?
נוחות ראייה				
ראה טבלה 18			כן	36. האם קיימות מנורות שקועות בתקרה אקוסטית?
			כן	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם נורות פלורסנטיות ולא עם נורות ליבון?
ריהוט ועיצוב פנים				
ראה טבלה 18	לא רלבנטי			38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חפשי משני הצדדים באורך של לפחות 1 מ'?
ראה טבלה 18			כן	39. האם בחדר פעילות רב תכליתי קיימות מגירות הניתנות לנעילה?
קירות בלוקים		לא		40. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בנייה קלה הניתנות לפירוק?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות תכנון קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומי"? מתאימות לצרכים של חניכים במע"ש רמת גן? קבלה תשובה בטבלה 18 להלן.

טבלה 18: מסקנות מסקר סובב פיסי במע"ש רמת גן

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
מערך פונקציונאלי						
כן	-	-	-	-	-	8. אם כניסה ראשית למבנה הממוקמת בסמוך למזכירות?
כן	-	-	-	-	-	9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
-	-	-	-	כן	-	10. האם הכניסה אל יחידת השירותים הינה מהמסדרון?
-	-	-	-	-	כן	11. האם שטחי אחסון נמצאים בסמיכות לאולמות עבודה?
באמצעות גרם מדרגות ומעלית סמוכה	-	המעלית מיועדת לאנשים ולא למשאות	-	-	-	12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, המשרדים, חדרי השרותים וחדר האוכל?
מימדים גיאומטריים						
<p>3.8 מ' = 79.38 מ"ר X 5.1 מ' + 4.9 מ' X אולם עבודה של א': 9 מ' 5.4 מ' = 48.6 מ"ר X אולם עבודה של י': 9 מ' 2 מ' = 37.13 מ"ר. יש 7 X 4.5 מ' + 2.5 מ' X אולם עבודה של ג': 6.6 מ' 1 מ' X שולחנות עבודה במידות 2 מ'</p>						13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל
						הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
-	-	-	-	-	3.4X 2.5 מ' מ' מדפים עליונים במחסן אינם נוחים לשימוש כי קשה להעלות ולהוריד ארגזים כבדים בגובה שמעל 2 מ'. שטחי אחסון קטנים מדי.	14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?
-	-	-	-	-	7 מ' + 11X מ' 2 מ'X 3 מ' שטח: 83 מ"ר	15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
-	-	-	-	האורך מתאים בכולם. הרוחב מתאים רק בשירותי נכים.	-	16. האם מידות תא שירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
-	-	-	-	בשירותי נכים 0.9 מ'. ביתר: 0.7 מ'	-	17. האם רוחב הדלת (פתח בנייה) הוא 0.9 מ'?
קיימת מקלחת רק בדירה לימודית.						18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
לא רלבנטי						19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות						
-	-	כן	-	-	-	20. האם בין חדר האוכל והמטבח קיימת גישה נוחה ?

חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי	אולם עבודה	שירותים ומקלחת	מטבח, חדר כביסה	חדר אוכל	קפיטריה	כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות
בטיחות						
21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או מקרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?	קרמיקה מחוספסת.					
22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?	החלון מורכב משני חלקים קבועים והחלק הנייד הוא חלון כנף הנפתח פנימה.					
23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ?	בכל תאי השירותים					
24. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?	כן					
25. האם ספי הדלתות אינם עולים על 1.0 ס"מ?	כן					
26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?	בכל קומה יש גלילון אחד לפחות. כלומר, 3 גלילוני כיבוי. יש אפשרות גישה גם מן הגלילון השני הממוקם ליד המעליות					

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
זכוכית בידודת						27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות? זכוכית בידודית
נוחות אקלימית						
לא. אולם עבודה של י': שטח החלונות: 3.12 מ"ר. כן. אולם עבודה של א': שטח החלונות: 7.8 מ"ר כן. אולם עבודה של ג': שטח החלונות: 6.2 מ"ר						28. האם שטח החלונות מהווה לפחות 12% משטח אולם העבודה?
0.9 מ'						29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף?
בכל האולמות יש מזגנים מפוצלים.						30. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
		שטחו: 83 מ"ר. שטח החלונות: 7.8 מ"ר.				31. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל?
בכל חלונות הבניין יש הצללה פנימית: צילונים ונציאניים צמודי חלון עם שלבים הורזונטליים, עשויים מחומר פלסטי דמוי בד המתקפל כלפי מעלה בתוך מסגרת.						32. האם הצללה מתאימה לכיוון הפנית חזית החלל?
נוחות אקוסטית						
כן						33. האם יש תקרה אקוסטית?
בין החדרים קיים בידוד אקוסטי בקירות. בין המחסן של י' ובין המעבר אל החדר של ז' - הקיר מגיע לגובה 2 מ' בלבד, ומן הפתח שנוצר בין התקרה והקיר - "שומעים כל מילה" מן המעבר.						34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
יש רק קירות בלוקים						35. האם באולם העבודה מחיצות מחמרי בניה קלה מבודדות אקוסטית?
נחות ראייה						
המנורות שקועות בתקרה האקוסטית בצורת מלבן של 20 ריבועי מנורות (4 ריבועים על 5 ריבועים). כמו כן יש בתקרה האקוסטית פתחים למיזוג אוויר.						36. האם קיימות מנורות שקועות בתקרה אקוסטית?
כן	-	-	-	-	-	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם נורות פלורסצנטיות ולא עם נורות ליבון?
ריהוט ועיצוב פנים						
-	-	-	יש שני כיורים (לא כפולים) וביניהם משטח עבודה. המטבח משמש לחימום האוכל בלבד.	-	-	38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חפשי משני הצדדים באורך של לפחות 1 מ'?
-	-	-	-	-	יש ארונות ולא מגירות	39. האם בחדר פעילות רב תכליתי יש מגירות הניתנות לנעילה?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
לא. יש קירות בלוקים						40. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בנייה קלה הניתנות לפירוק?

3.2.5 ממצאים ומסקנות לגבי מע"ש נתניה

טבלה 19: תיאור מצב קיים במע"ש נתניה

א. תיאור המסגרת
שם המסגרת: מע"ש נתניה
סוג המסגרת: מסגרת תעסוקה מוגנת
כתובת המסגרת: רח' אורט, אזור התעשייה הצפוני קריית אליעזר, נתניה.
מסגרת: 09-8611856 טל.
בעלות: עיריית נתניה
מס' חניכים בפועל: 104 חניכים. 50% גברים ו-50% נשים.
סוג לקות של החניכים: פיגור קל-בינוני
מס' החניכים להם מתוכננת המסגרת: 80 חניכים
מהיכן מגיעים החניכים? ממשפחותיהם מנתניה, ממשפחות אומנות מנתניה ומהוסטל "בית נחליאל" בנתניה
15:30 עד 7:30 מדיניות שהייה: ימים א' עד ה', בין השעות
מוגבלויות פיזיות וחושיות אצל החניכים במסגרת: 2 חניכים בכסאות גלגלים
באיזה אופן מגיעים החניכים אל המסגרת? חלק מגיע בהסעות וחלק מגיע באוטובוסים.
מה הם השירותים שהמסגרת מספקת לדיירים? - מבקשים להוציא רישיון עסק להתאמת המטבח למטבח תעשייתי, בו יפעל קייטרינג המעסיק 10 חניכים. - ארוחת בוקר וארוחת צהריים - עבודה שיקומית (הכנה לעבודה בחוץ) - חוגי העשרה כגון הדרכה להיגינה נשית - הרקדה שבועית - טיולים כולל בני משפחות
ב. תיאור הבניין וסביבתו
הבניין נמצא ב"קריית-אליעזר" שהוא אזור התעשייה הצפוני של נתניה. זהו מבנה תעשייתי אשר הוסב למע"ש, והוא חלק מקומפלקס של שני בניינים - מע"ש-יעד נתניה. צורת הבניין - מתומן. שנת פתיחה בפועל: 1999.
ג. תיאור חצר הבניין
החצר סמוכה לכניסה הראשית ופונה לצד מזרח. יש בה שתי פינות ישיבה. יש ספסלי עץ ופרגולה מעץ. יש גינון ועצי תמר.

ד. תיאור פנים הבניין

שטח הבנין כ-1000 מ"ר.

גובה פנים הבניין : 2.8 מ'. ריצוף : טרצו בצבע חום-אדמדם. הצללה : תריסי גלילה. **המטבח** הותאם למטבח תעשייתי לפי סטנדרטים של משרד הבריאות. יש **קפטריה** בסמוך ל**חדר האוכל**. **בחדר כביסה** הסמוך ל**מטבח** יש מכונת ייבוש. **באולמות עבודה** יש שולחנות עץ- משטח בצבע בוק ורגלי מתכת צבועה. כסא טיפוסי - פרופיל מתכת, משענת פלסטיק ומושב מרופד. הכסא יציב ונוח לישיבה, עמיד וקל לניקוי. תאורת פלורסנט שקועה בתוך תקרה אקוסטית. לשניים מאולמות העבודה מוצמדים **חדרי שירותים**.

ה. תצפיות ומדידות בשטח

נערכו תצפיות ומדידות בחללים הבאים : חדר תעסוקה ; מטבח ; חדר אוכל ; חדר חוגים (פעילות חברתית) ; כניסה ראשית ומסדרונות ; חצר הבניין. לגבי כל אחד מהחללים הללו רואינו 6 דיירים. התצפיות והמדידות בוצעו באולמות עבודה של החניכים שרואיינו.

ו. תוצאות מדידות אקלימיות

15:50 תאריך מדידה : 21.6.06 ; התחלת שעת מדידה :

לחות יחסית	טמפרטורה ממוצעת	כיוון הפניית החלונות	חלל
60%	27.75°C	חזית מערבית	אולם עבודה של ד'
66.5%	28.5°C	חזית מערבית	אולם עבודה של ר'
59%	28.1°C	חזית דרום מערבית	אולם עבודה של ס'
66%	28.15°C	חזית צפונית	אולם עבודה של ח'
57.5%	28°C	חזית דרומית	חדר אוכל

טבלה 20: ראיון עם מנהל מע"ש נתניה

שם המנהל : יהושע לייב

054-4708579 נייד :

תאריך הראיון : 21.6.06

מה זעתך על הנגישות לשירותים קהילתיים ? חיובית.

עד כמה את/ה מרוצה מהסביבה בה נמצאת המסגרת ?

חסרונות : זהו מקום מבודד. יש הרבה פריצות. לחניכים זה קשה מבחינה נפשית מאחר ואין להם קשר עם הקהילה.
יתרונות : יש חניה בשפע ואין בעיה לנגישות משאיות.

מהן הבעיות מבחינת הסובב הפיסי הגורמים לקשיים בהפעלת המסגרת?

- בעיה קשה של צפיפות. הבניין תוכנן עבור 80 חניכים וכיום יש בו 105 חניכים. בעתיד עם סיום בנייה של מע"ש נוסף בסביבה יצומצם מספר החניכים.
- **חדרי תעסוקה** קטנים מדי ואינם מותאמים לסוג העבודה הנעשית בהם. בחדרי תעסוקה יש לקחת בחשבון קשיים אינדיבידואליים של כל חניך. מומלץ לתכנן פינות עבודה אישיות במיוחד לחניכים עם הפרעות קשב וריכוז. חסרים שטחים להתאם לסוג העבודה הנעשית בהם - עבודות אריזה בנפחים גדולים.
- **מסדרונות** צרים מדי. יש שני חניכים עם כסאות גלגלים, ואין אפשרות לאדם נוסף לעבור. - שיפוע רמפה בכניסה לבניין - גדול מדי.
- **בתאי שירותים** של החניכים - אין פתחי אוורור רק ונטות חשמליות ויש בעיה קשה של ריחות. - גג בטון יצוק - קיימת בעיה של רטיבות מהקירות ונזילות מן הגג בחורף. - יש בעיה של בדוד תרמי, וכתוצאה מכך המבנה מתחמם בקיץ.
- חוסר בתאורה טבעית- גורמת לצורך בתאורה מלאכותית גם בשעות היום.

שאלת מחקר ראשונה: האם בנין של מע"ש נתניה נבנה לפי הנחיות קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומי" שאלת מחקר זו קבלה תשובה בטבלה 21 להלן.

טבלה 21: ממצאים מתצפיות ומדידות של סובב פיסי במע"ש נתניה בהשוואה להנחיות תואמות

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
<u>א. סביבת הבנין</u>				
במרחק כ-400 מ' בפינת רח' אורט			כן	1. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
יש שביל כורכר וכבר היו נפילות של חניכים. בעתיד ייסלל כביש גישה למע"ש.		לא		2. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?
<u>ב. חצר הבנין</u>				
			כן	3. האם קיימים לפחות שלושה מקומות חניה לרכב פרטי במגרש המע"ש?
			כן	4. האם הרוחב הנקי של השער להולכי רגל הינו לכל הפחות 1.2 מ'?
			כן	5. האם שטח המגרש מוקף בגדר בגובה של כ-1.6 מ'?
			כן	6. האם קיים קשר ישיר בין איזור פריקה וטעינה בחצר הבנין אל כניסת משאיות?
			כן	7. האם קיימת גישה ישירה אל חדר האשפה מאולם העבודה ומן המטבח?
<u>ג. פנים הבנין</u>				
<u>מערכת פונקציונלי</u>				

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
			כן	8. האם כניסה ראשית למבנה הממוקמת בסמוך למזכירות?
			כן	9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
			כן	10. האם הכניסה אל יחידת השירותים הינה מהמסדרון?
			כן	11. האם שטחי אחסון נמצאים בסמיכות לאולמות עבודה?
			כן	12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, המשרדים, חדרי השרותים וחדר האוכל?
מימדים גיאומטריים				
ראה טבלה 22			כן	13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?
				14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?
כיום יש 105 חניכים. צפוף בחדר האוכל.		לא		15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
* רק בתא שירותים אחד המותאם לנכים		לא	*	16. האם מידות תא שירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
			כן	17. האם רוחב הדלת (פתח בנייה) בתא השירותים הוא 0.9 מ'?
אין מקלחת	לא רלבנטי			18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
				19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות				
			כן	20. האם בין חדר האוכל והמטבח קיימת גישה נוחה?
בטיחות				
טרצו בצבע חום-אדמדם			כן	21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או מקרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
חלונות הזזה. ראה טבלה 22			כן	22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
		לא		23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ?
			כן	24. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
			כן	25. האם ספי הדלתות אינם עולים על 1.0 ס"מ?
			כן	26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?
		לא		27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
נוחות אקלימית				
תאורה טבעית מועטה. ראה טבלה 22		לא		28. האם שטח החלונות מהווה לפחות 12% משטח אולם העבודה?
0.9 מ'		לא		29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף?
			כן	30. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
ראה טבלה 22			כן	31. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל?
ראה טבלה 22		לא		32. האם קיימת הצללה מתאימה לכיוון הפניית חזית החלל?
נוחות אקוסטית				
בכל הבניין			כן	33. האם יש תקרה אקוסטית?
			כן	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל?
מחיצות גבס			כן	35. האם באולם העבודה מחיצות מחמרי בניה קלה מבודדות אקוסטית?
נוחות ראייה				
			כן	36. האם קיימות מנורות שקועות בתקרה אקוסטית?
			כן	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם נורות פלורסנטיות ולא עם נורות ליבון?
ריהוט ועיצוב פנים				
			כן	38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חפשי משני הצדדים באורך של לפחות 1 מ'?
		לא		39. האם בחדר פעילות רב תכליתי קיימות מגירות הניתנות לנעילה?
קירות גבס			כן	40. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בנייה קלה הניתנות לפירוק?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות תכנון קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומי"? מתאימות לצרכים של חניכים במע"ש נתניה? קבלה תשובה בטבלה 22 להלן.

טבלה 22: מסקנות מסקר סובב פיסי במע"ש נתניה

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
מערך פונקציונאלי						
כן	-	-	-	-	-	8. האם כניסה ראשית למבנה ממוקמת בסמוך למזכירות?
כן	-	-	-	-	-	9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
כן	-	-	-	-	-	10. האם הכניסה אל יחידות השירותים הינה מהמסדרון?
-	-	-	-	-	כן	11. האם שטחי האחסון נמצאים בסמיכות לחדרי עבודה?
כן	-	-	-	-	-	12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, המשרדים, חדרי השרותים וחדר האוכל?
מימדים גיאומטריים						
-	-	-	-	-	אולם עבודה של ר': אורך: 10.5 מ'. רוחב: 5.4 מ'. שטח: 56.7 מ"ר. אולם עבודה של ד': אורך: 6.8 מ'. רוחב: 6.6 מ'. שטח: 44.88 מ"ר.	13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?
-	-	-	-	-	המחסנים מהווים חלק מאולמות העבודה	14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
-	-	אורך: 11.7 מ' רוחב: 8.1 מ' שטח: 94.8 מ"ר. מתוכנן עבור 80 חניכים. כיום יש 105 חניכים וצפוף מאוד.	-	-	-	15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
-	-	-	-	רק בתא שירותים אחד המותאם לנכים	-	16. האם מידות תא השירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
-	-	-	-	כן	-	17. האם רוחב הדלת (פתח בנייה) בתא השירותים הוא 0.9 מ'?
-	-	-	-	לא רלבנטי (אין מקלחת)	-	18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
-	-	-	-	לא רלבנטי (אין מקלחת)	-	19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות						
-	-	כן	כן	-	-	20. האם בין חדר האוכל והמטבח קיימת גישה נוחה?
בטיחות						
טרצו בצבע חום-אדמדם						21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או מקרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
חלונות הזזה. בחדר טיפולים יש חלון כנף (1 כנף)						22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
-	-	-	-	לא	-	23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ?
כן	-	-	-	-	-	24. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
כן						25. האם ספי הדלתות אינם עולים על 1.0 ס"מ?
כן	-	-	-	-	-	26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?
לא						27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות?
נוחות אקלימית						

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
-	-	-	-	-	אולם עבודה של ר': 2 חלונות, כל אחד במימדים 1.5X מ' 1.1 שטח כולל חלונות: 3.3 מ"ר. מהווה 6% משטח הרצפה. אולם עבודה של ד': חלון אחד בשטח 1.5X מ' 1.1 שטח כולל חלונות: 1.65 מ"ר. מהווה 4% משטח הרצפה.	28. האם שטח החלונות מהווה לפחות 12% משטח אולם העבודה?
-	-	-	-	-	0.9 מ'	29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף?
יש מזגנים מפוצלים						30. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?
-	-	שטח 93.6: מ"ר שטח כולל של חלונות: 6.6 מ"ר, מהווה 7% משטח הרצפה.	-	-	-	31. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
הצללה פנימית: תריסי גלילה (צילונים) מפלסטיק - אינם מתאימים לחזית מערבית						32. האם קיימת הצללה המתאימה לכיוון הפניית חזית החלל?
נוחות אקוסטית						
תקרה אקוסטית מותקנת בכל הבניין (פרט למחסן)						33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות בלוקים עם כושר בידוד אקוסטי						34. האם קירות הפנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל?
-	-	-	-	-	מחיצות גבס בעובי 3 ס"מ מבודדות מבחינה אקוסטית	35. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בנייה קלה הניתן לפירוק והמבודדות אקוסטית?
נוחות ראייה						
כן. בגלל תאורה טבעית מועטה - תאורת פלואורסצנט דולקת בשעות היום.						36. האם קיימות בתקרה האקוסטית מנורות שקועות בתוך התקרה האקוסטית?
תאורה פלורסצנט טית בעלת הרבה לומנים	-	-	-	-	-	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם נורות פלואורסצנטיות ולא עם נורות ליבון?

ריהוט ועיצוב פנים						
-	-	-	כן	-	-	38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חפשי משני הצדדים באורך של לפחות 1 מ'?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
-	-	-	-	-	לא	39. האם בחדר פעילות רב תכליתי קיימות מגירות הניתנות לנעילה?
-	-	-	-	-	קירות גבס	40. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בניה קלה הנתנות לפרוק?

3.2.6 ממצאים ומסקנות לגבי מע"ש אחיקם

טבלה 23: תיאור מצב קיים במע"ש אחיקם

א. תיאור המסגרת
שם המסגרת: מע"ש אחיקם - ציימס ת"א
סוג המסגרת: מרכז שיקומי וטיפול (מפעל מוגן)
כתובת המסגרת: הארד 13, רמת החייל, תל אביב
טל. מסגרת: 03-6442427 פקס. מסגרת: 03-6474047
בעלות: עיריית תל-אביב ועמותת ציימס ישראל (עמותה צבורית)
מס' חניכים בפועל: 120 חניכים + 20 חניכים השוהים מחוץ לבנין בעבודה נתמכת
סוג לקות של החניכים: בוגרים עם פיגור שכלי בינוני-קל.
מס' החניכים להם מתוכננת המסגרת: 150 חניכים
גילאי החניכים: 21 שנים עד גיל הזהב
מהיכן מגיעים החניכים? מאיזור תל-אביב ומהוסטלים בתל-אביב
מדיניות שהיה: ימים א' עד ה'
רמת העצמאות בניידות? רוב החניכים מגיעים באוטובוסים או ברגל. החניכים הטיפוליים מגיעים בהסעות.
מוגבלויות פיזיות וחושיות אצל החניכים במסגרת: 4 חניכים בכסאות גלגלים. 1 חניכה עוורת - יש כתב ברייל במעלית.
היכן נמצאים החניכים בשארית היום? בבתי משפחותיהם ובהוסטלים.
באיזה אופן מגיעים החניכים אל המסגרת? באוטובוסים, ברגל ובהסעות.
מה הם השירותים שהמסגרת מספקת לדיירים? תעסוקה, חוגים כגון: אמנות, צילום, קרמיקה, דרמה, ספורט, ציור, קלינאית תקשורת.
שם מתכנן הבניין/שיפוץ הבניין: ארכיטקט אלי אלקיים

<p>ב. תיאור הבניין וסביבתו</p> <p>זהו בנין שנבנה במתחם ע"ש רובננקו. שנת פתיחה בפועל: 1999.</p>
<p>ג. תיאור חצר הבניין</p> <p>חצר פטיו המוקפת ע"י הבנין. מרוצפת עם אדניות ומעט דשא מטופח. האדניות מסביב לעצים משמשות כפינות ישיבה. יש מתקן לכדורסל.</p>
<p>ד. תיאור פנים הבניין</p> <p>בבניין יש נגישות לכסאות גלגלים. בכל המסדרונות יש מעקות. גובה פנימי של הבנין: 2.6 מ'. חלונות: אלומיניום. בקומת כניסה: מטבח, חדר אוכל, שירותים לצוות המטבח. קומה שניה: אולמות עבודה: דלתות: 1.4 מ' מחולק 0.9 מ' נפתח תמיד, 0.5 הפתח רק בשעת הצור. הדלת מאסיבית ובעלת חלון שקוף בפינת הדלת ברוחב 0.2 מ' ובאורך 0.5 מ' יש כיור נירוסטה בכל אולם עבודה. שולחנות עבודה שהותאמו במיוחד עבור החניכים במע"ש אחיקם - שולחן מעץ בוק מלא ופרופילי מתכת, מלבני עם גומחה משוקעת הניתנת ליישור. כסאות מפרופילי מתכת עם מושבי פלסטיק קשיח. תוצרת "תומר". נוחים לישיבה וקלים לניקוי. בכל אולם עבודה יש כיור מנירוסטה. שירותים פנימיים ללא חלון, רק ונטה חשמלית. חדרי חוגים: יש 2 במות מוגבהות לתיאטרון בובות. חדר קרמיקה עם תנור. קומה שלישית: בחדר ספורט יש מיטה טיפולית, מכשירי כושר ברמה גבוהה מאוד, חדר התרגעות (סנוזלן) - תרומת הביטוח הלאומי. לאורך כל המסדרונות וחדרי המדרגות יש מעקות בטיחותיים בגובה 0.86 מ'.</p>
<p>ה. תצפיות ומדידות בשטח</p> <p>נערכו תצפיות ומדידות בחללים הבאים: אולם עבודה; מטבח; חדר אוכל; חדר חוגים (פעילות חברתית); כניסה, מדרגות ומסדרונות; חצר הבניין. לגבי כל אחד מהחללים הללו רואיינו 9 דיירים. התצפיות והמדידות בוצעו באולמות עבודה של הדיירים שרואיינו.</p>
<p>ו. תוצאות מדידות אקלימיות</p> <p>תאריך מדידה: 28.11.06; שעת מדידה: 15:20 חדרי התעסוקה, כמו כל הבניין, ממוזגים במערכת מיזוג אויר מרכזית 23°C טמפרטורה ממוצעת: לחות יחסית: 40%</p>

טבלה 24: ראיון עם מנהל מע"ש אחיקם

שם המנהל: מייק שלם (סמנכ"ל צי"מס ישראל)
נייד: 050-6662266
תאריך הראיון: 28.11.06
מה דעתך על הנגישות לשירותים קהילתיים? בסדר גמור. תלמידי בית ספר תיכון סמוך עושים במע"ש מחויבות אישית.
עד כמה את/ה מרוצה מהסביבה בה נמצאת המסגרת? מרוצה מאוד. זהו איזור תעשיות היי-טק

ומוסדות חינוך.
מהן הבעיות מבחינת הסובב הפיסי הגורמות לקשיים בהפעלת המסגרת?
- פי.וי.סי. תעשייתי נשחק במהרה. עדיף קרמיקה מחוספסת.
- מתלונן על עלויות גבוהות של הפעלת מערכת מיזוג אויר מרכזית, וממליץ על התקנת מזגנים מפוצלים לכל חלל עם מוקד שליטה אחד להפעלה ולכבוי.
" וזה לא טוב.slonn - בשירותי בנים יש "
- הושקעו משאבים רבים בהשגת בטיחות מקסימלית בכל הסובב הפיסי בבנין.

שאלת מחקר ראשונה: האם בנין של מע"ש אחיקם נבנה לפי הנחיות קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומי". שאלת מחקר זו קבלה תשובה בטבלה 25 להלן.

טבלה 25: ממצאים מתצפיות ומדידות של סובב פיסי במע"ש אחיקם בהשוואה להנחיות

תואמות

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
א. סביבת הבנין				
			כן	1. האם יש תחנת אוטובוס במרחק הליכה סביר עד לדלת הכניסה לבנין?
			כן	2. האם דרך הגישה מתחנת האוטובוס עד לחצר הבנין מרוצפת ותקינה?
ב. חצר הבנין				
			כן	3. האם קיימים לפחות שלושה מקומות חניה לרכב פרטי במגרש המע"ש?
			כן	4. האם הרוחב הנקי של השער להולכי רגל הינו לכל הפחות 1.2 מ'?
			כן	5. האם שטח המגרש מוקף בגדר בגובה של כ-1.6 מ'?
יש מעלית משאות			כן	6. האם קיים קשר ישיר בין איזור פריקה וטעינה בחצר הבנין אל כניסת משאיות?
מאולמות העבודה מפנים אשפה במעלית משאות אל הדחסן (אין חדר אשפה).			כן	7. האם קיימת גישה ישירה אל חדר האשפה מאולם העבודה ומן המטבח?
ג. פנים הבנין				
מערכת פונקציונלי				
יש שומר בדלת הכניסה הראשית וטלויזיה במעגל סגור		לא		8. האם כניסה ראשית למבנה הממוקמת בסמוך למזכירות?
כניסה דרך המסדרון		לא		9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
			כן	10. האם הכניסה אל יחידת השירותים הינה מהמסדרון?
ראה טבלה 26			כן	11. האם שטחי אחסון נמצאים בסמיכות לאולמות עבודה?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
			כן	12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, המשרדים, חדרי השרותים וחדר האוכל?
מימדים גיאומטריים				
ראה טבלה 26			כן	13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?
ראה טבלה 26			כן	14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?
ראה טבלה 26			כן	15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
ראה טבלה 26 *		לא	*	16. האם מידות תא שירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
ראה טבלה 26			כן	17. האם רוחב הדלת (פתח בנייה) בתא השירותים הוא 0.9 מ'?
ראה טבלה 26			כן	18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
			כן	19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות				
ראה טבלה 26			כן	20. האם בין חדר האוכל והמטבח קיימת גישה נוחה?
בטיחות				
קרמיקה מחוספסת, טרצו ופי.וי.סי תעשיתי			כן	21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או מקרמיקה מחוספסת למניעת החלקה?
חלונות קיפ הנפתחים החוצה			כן	22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?
			כן	23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ?
			כן	24. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
			כן	25. האם ספי הדלתות אינם עולים על 1.0 ס"מ?
ראה טבלה 26 *		*	כן	26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?
זכוכית מחוסמת - טריפלקס			כן	27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות?
נוחות אקלימית				
ראה טבלה 26 *		*	כן	28. האם שטח החלונות מהווה לפחות 12% משטח אולם העבודה?
ראה טבלה 26		לא		29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף?
מערכת מיזוג אוויר מרכזית. ראה טבלה 26		לא		30. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?

הערות	לא רלבנטי	לא	כן	מאפייני סובב פיסי
			כן	31. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל? משטח חדר האוכל?
גלילונים רק לצד דרום ולצד מזרח			כן	32. האם קיימת הצללה מתאימה לכיוון הפניית חזית החלל?
נוחות אקוסטית				
			כן	33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות גבס			כן	34. האם קירות פנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל? דציבל?
ראה טבלה 26		לא		35. האם באולם העבודה מחיצות מחמרי בניה קלה מבודדות אקוסטית?
נוחות ראייה				
			כן	36. האם קיימות מנורות שקועות בתקרה אקוסטית?
			כן	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם נורות פלורסנטיות ולא עם נורות ליבון?
ריהוט ועיצוב פנים				
מטבח תעשייתי העומד בתקנים של משרד העבודה ומשרד הבריאות			כן	38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חפשי משני הצדדים באורך של לפחות 1 מ'?
ראה טבלה 26			כן	39. האם בחדר פעילות רב תכליתי קיימות מגירות הניתנות לנעילה?
מחיצות מעץ שאינן מומלצות			כן	40. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בנייה קלה הניתנות לפירוק?

שאלת מחקר שנייה: האם הנחיות תכנון קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומי" מתאימות לצרכים של חניכים במע"ש אחיקם? קבלה תשובה בטבלה 26 להלן.

טבלה 26: מסקנות מסקר סובב פיסי במע"ש אחיקם

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
מערך פונקציונאלי						
יש שומר בדלת הכניסה הראשית וטלביזיה במעגל סגור	-	-	-	-	-	8. האם יש כניסה ראשית למבנה הממוקמת בסמוך למזכירות?
כניסה דרך המסדרון	-	-	-	-	-	9. האם יש אפשרות לכניסה מבוקרת לחדר המנהל דרך המזכירות?
-	-	-	-	כן	-	10. האם הכניסה אל יחידות השירותים הינה משטחי המעברים?
-	-	-	-	-	בקומת אולמות העבודה יש מחסן מרכזי עם מחסנאי	11. האם שטחי האחסון נמצאים בסמיכות לאולמות עבודה?
כן						12. האם מן המבואה למבנה המע"ש יש גישות פנימיות אל אזור העבודה, המשרדים, חדרי השרותים וחדר האוכל?
מימדים גיאומטריים						
אולמות עבודה דרומיים: האורך בכולם 11.7 מ'. רוחב באולם עבודה של ל': 3.2 מ'. רוחב באולם עבודה של ח': 4.4 מ' רוחב אולם עבודה: 3.9 מ'. רוחב אולם עבודה נוסף: 3.9 מ' אולמות עבודה מערביים: אורך 9.8 מ' (כולל מעבר ברוחב 1.4 מ') רוחב באולם עבודה של ד': 5.0 מ'. רוחב באולם עבודה של ר': 4.7 מ'. רוחב באולם עבודה של א': 4.8 מ' ועוד יחידת שירות ברוחב 2.5 מ'. באולמות עבודה יש עגלות להובלת ארגזים למחסן המרכזי או למעלית משאות.						13. האם רוחב אולם עבודה לפחות 7 מ'?
קיים מחסן מרכזי ל- 4 אולמות עבודה עם כניסה נפרדת. מוביל אליו מסדרון רחב (2.6 מ' רוחב). רוחב מחסן 3.5 מ' אורך מחסן 9.75 מ' וגובהו 3.0 מ' (מאחר ואין שם תקרה אקוסטית).						14. האם רוחב מחסן לפחות 5 מ'?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
		יש 120 חניכים שטחו: 231 מ"ר יש 1.9 מ"ר לחניך				15. האם שטח חדר האוכל מחושב לפי 1.2 מ"ר לחניך?
* בשירותי הנכים הממוקמים בכל קומה ב- 2 צדדים, דלת התא: 0.9 מ' ביתר תאי השירותים: 0.7 מ'						16. האם מידות תא שירותים הינן לפחות רוחב 0.9 מ' ואורך 1.3 מ'?
רק בשירותי הנכים, שמהם יש לפחות שניים בכל קומה.						17. האם רוחב הדלת (פתח בנייה) 0.9 מ' בתא השירותים?
קיימות מקלחות רק בחדר הרגיעה (סנוולן)						18. האם מידות תא מקלחת הינן לפחות רוחב 1.2 מ' ואורך 1.2 מ'?
						19. האם לפני תא מקלחת יש שטח פנוי להתלבשות במידות: רוחב 0.9 מ' ואורך 0.9 מ'?
נגישות						
קיימים מעברים רחבים במיוחד. המטבח הינו תעשייתי ועומד בכל התקנים של משרד הבריאות, משרד העבודה ועיריית תל-אביב (רשיון עסק). חדר האוכל מיועד להשכרה לאירועים חיצוניים.						20. האם בין חדר האוכל והמטבח קיימת גישה נוחה?
בטיחות						
טרצו			קרמ יקה מחו ספס ת	P.V.C תעשייתי		21. האם הריצוף הינו מאריחי טרצו או מקרמיקה למניעת החלקה?
בכל הבנין יש חלונות קיפ נפתחים החוצה.						22. האם נמנעת הבלטה של כנפי חלונות פתוחים לתוך החדר?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
-	-	-	-	כן	-	23. האם דלת תא שירותים נפתחת כלפי חוץ?
כן						24. האם בכל קומה או מפלס קיימים שני פתחי מילוט נפרדים המרוחקים זה מזה?
כן						25. האם ספי הדלתות אינם עולים על גובה של 1.0 ס"מ?
יש שניים בכל קומה. * גלילון כיבוי אחד נמצא בתוך אולם עבודה והגישה אליו חסומה.						26. האם בכל קומה של הבניין מותקן גלילון כיבוי מסתובב והאם מיקום גלילוני הכיבוי מבטיח גישה לכל מקום בקומה?
בכל המבנה יש זכוכית מחוסמת - טריפלס (3 שכבות)						27. האם קיים זיגוג עמיד לחלונות?
נוחות אקלימית						
* לא, ב-4 חדרי עבודה הפונים לצד דרום כן, ב-3 חדרי עבודה הפונים לצד מערב.						28. האם שטח החלונות מהווה לפחות 12% משטח אולם העבודה?
הגובה הוא 1.1 מ'						29. האם גובה סף תחתון לחלונות אולם העבודה הינו לפחות 1.2 מ' מעל פני הריצוף?
מיזוג מרכזי הניתן להפעיל ולנתק אותו ממוקד אחד בלבד. יש מפוחים על הגג שעובדים כל הזמן. המערכת גורמת לבזבז גדול של כסף. עדיף מזגנים מפוצלים או מערכת מיני-מרכזית.						30. האם מיזוג האוויר מתבצע באמצעות מזגנים מפוצלים?

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
		כן				31. האם שטח החלונות מהווה 8% משטח חדר האוכל?
וילונות גלילה קיימים רק בחדרים הפונים לצד דרום ולצד מזרח בחדר האוכל הזכוכית בצבע כהה - החלונות פונים לצד דרום						32. האם קיימת הצללה מתאימה לכיוון הפנית חזית החלל?
נוחות אקוסטית						
כן						33. האם יש תקרה אקוסטית?
קירות גבס						34. האם קירות הפנים הינם בעלי בידוד אקוסטי של לפחות 45 דציבל?
-	-	-	-	-	באולמות עבודה דרומיים: דלתות עץ מתקפלות ונגררות שאינן מחוברות כיאות. באולמות עבודה מערביים: קירות גבס שאינם מתחברים לקיר שמולם ויש פתח ביניהם.	35. האם באולם העבודה יש מחיצות מחמרי בנייה קלה המבודדות אקוסטית?
נוחות ראייה						
כן בכל הבניין, פרט למחסן המרכזי.						36. האם מנורות שקועות בתוך התקרה האקוסטית?
כן	-	-	-	-	-	37. האם במעברים מותקנות מנורות עם פלורסצנטיות ולא עם נורות ליבון?
ריהוט ועיצוב פנים						

כניסה ראשית, מסדרון וחדר מדרגות	קפיטריה	חדר אוכל	מטבח, חדר כביסה	שירותים ומקלחת	אולם עבודה	חלל הנחיה תואמת במדריך לתכנון פיסי
					מטבח תעשייתי בשטח 205 מ"ר, העומד בכל התקנים של משרד הבריאות, משרד העבודה ועיריית תל-אביב (רשיון עסק). כולל מחסני מזון מקוררים מ-3 סוגים: הקפאה למזון טרי, הקפאה לבשר וקירור לפני עיבוד; משטחי עבודה וכיורים מנירוסטה וברזים לצינור נייד לניקוי כללי. קירות מחופים בגובה 1.8 מ' מן הרצפה וחלונות רק לצד מערב. כמו כן יש עגלות, קערות עבודה וארונות אחסון.	38. האם במטבח יש שני כיורי מטבח כפולים גדולים בעלי משטח עבודה חפשי משני הצדדים באורך של לפחות 1 מ'?
					לוקרים אישיים ומתקן לתליית מעילים ותיקים נמצאים בכל אולם עבודה.	39. האם בחדר פעילות רב תכליתי קיימות מגירות הניתנות לנעילה?
-	-	-	-	-	כן	40. האם באולם עבודה קיימות מחיצות מחמרי בנייה קלה הניתנות לפירוק?

4. השלב השני של המחקר

בשלב השני של המחקר נאסף מידע על מנת להשיב על השאלות: (א) מאילו מאפיינים של הסובב הפיסי במסגרות הדיור והתעסוקה המוגנת בקהילה קיימת שביעות רצון בקרב המשתמשים (הלקוחות ואנשי הצוות) ואיזה סובב פיסי גורם לאי-שביעות רצון?; (ב) כיצד משפיע הסובב פיסי על סגנון החיים המתאפשר לאנשים עם פיגור שכלי באותם בנינים?

המידע בשלב זה נאסף מדיירים ואנשי צוות משלושת ההוסטלים (שוהם, פתח-תקווה ותלמי רות) ומחניכים ואנשי צוות משלוש מסגרות המע"ש (רמת-גן, נתניה ואחיקם) שנבחרו לצורך המחקר. המשיבים בשלב זה נדגמו בדגימה מכוונת בלתי אקראית. הקריטריון לבחירת משיב מבין הדיירים או החניכים היו: שהייה של לפחות שנה במסגרת ויכולת ורבליית. הקריטריון לבחירת משיב מתאים מקרב אנשי הצוות היה משך עבודה של לפחות חצי שנה במסגרת.

במסגרת המחקר רואינו 18 אנשי צוות העובדים במסגרות הדיור ו-19 העובדים במסגרות התעסוקה. טבלאות 27 ו-28 מציגות את אפיוני אנשי הצוות שהשתתפו במחקר.

טבלה 27: מאפייני אנשי הצוות שרואינו במסגרות הדיור (n=18)

מאפיין	שכיחות או פרמטר אחר
מין המרואיין: גבר אישה	28% (5) 72% (13)
תפקיד במסגרת: מנהל מדריך אם בית	17% (3) 72% (13) 11% (2)
היקף משירה: משרה מלאה משרה חלקית	28% (5) 72% (13)
ממוצע שנות עבודה במסגרת	0.50 - 6 טווח בשנים (SD=1.73) 2.19
יש ניסיון עבודה קודם במסגרת מגורים מוגנת	33% (6)
ממוצע שנות השכלה	8 - 18 טווח בשנים (SD=2.37) 14

טבלה 28: מאפייני אנשי הצוות שרואינו במסגרות התעסוקה (n=19)

שכיחות או פרמטר אחר	מאפיין
(5) 26% (14) 74%	מין המרואיין: גבר אישה
(3) 16% (14) 73% (2) 11%	תפקיד במסגרת: מנהל מדריך מטפלת
(18) 95% (1) 5%	היקף משרה: משרה מלאה משרה חלקית
13.23 (SD=7.90) טווח בשנים	ממוצע שנות עבודה במסגרת
(2) 11%	יש ניסיון עבודה קודם במסגרת תעסוקה מוגנת
12.7 (SD=2.68) טווח בשנים	ממוצע שנות השכלה

במסגרת המחקר רואינו 20 דיירים ממסגרות הדיור ו- 25 חניכים ממסגרות התעסוקה. טבלאות 29 ו- 30 מציגות את מאפייני הדיירים והחניכים שהשתתפו במחקר.

טבלה 29: מאפייני הדיירים שרואינו במסגרות הדיור (n=20)

שכיחות או פרמטר אחר	מאפיין
(12) 60% (8) 40%	מין המרואיין: גבר אישה
37.6 (SD=9.57) טווח בשנים	גיל ממוצע
4.77 (SD=5.62) טווח בשנים	מספר שנים ממוצע במסגרת
(15) 75% (5) 25%	מקום מגורים קודם: בית המשפחה מסגרת דיור אחרת בקהילה
(12) 60% (8) 40%	סוג התעסוקה: מפעל מוגן תעסוקה שאינה מוגנת
(1) 5%	יש מגבלות קלות בניידות
-----	יש מגבלות שמיעה קלות
(7) 35%	יש מגבלות ראייה קלות

טבלה 30: מאפייני החניכים שרואינו במסגרות התעסוקה (n=25)

שכיחות או פרמטר אחר	מאפיין
36% (9) 64%(16)	מין המרואיין : גבר אישה
39.4 (SD=10.4) - 23 60 טווח בשנים	גיל ממוצע
10.58 (SD=7.5) - 2-30 טווח בשנים	מספר שנים ממוצע במסגרת
60% (15) 40% (10)	מקום מגורים : בית המשפחה מסגרת דיור אחרת בקהילה
20% (5)	יש מגבלות קלות בניידות
-----	יש מגבלות שמיעה קלות
20% (5)	יש מגבלות ראייה קלות
40%(10)	משתמשים בתחבורה ציבורית

4.1 כלי המחקר בשלב השני

לצורך הערכת שביעות רצונם של המשתתפים במחקר מהסובב הפיסי של מסגרות הדיור או התעסוקה נבנו 4 שאלונים: שני שאלונים התייחסו למסגרת הדיור ו-2 שאלונים למסגרת התעסוקה.

שאלונים המתייחסים למסגרת הדיור:

- א. **שאלון לדייר.** באמצעותו רואינו הדיירים ע"י מראיינת. הדייר נשאל לאופן השימוש ולשביעות רצונו ממספר חללים במסגרת הדיור: חדר השינה שלו, חדר האמבטיה בו הוא משתמש, המטבח, פינת האוכל, סלון הבית וחדר הבית.
- תשובות הדייר דורגו באמצעות סולם בין 5 דרגות: +2 "שביעות רצון גבוהה מאוד או עמדה חיובית מאוד", +1 "עמדה חיובית", 0 = "עמדה ניטרלית", -1 = "שביעות רצון נמוכה או עמדה שלילית", ו -2 = "שביעות רצון נמוכה מאוד או עמדה שלילית מאוד".
- המראיינת נעזרה בצירי פרצופים שנועדו להדגים את סולם שביעות הרצון של המשיב. הפרצופים היו מסודרים מפרצוף עצוב ביותר המדגים שביעות רצון מאוד נמוכה או עמדה שלילית (-2), ועד פרצוף שמח ביותר המדגים שביעות רצון גבוהה ביותר או עמדה חיובית ביותר (+2).
- תנאי הכרחי להשתתפות במחקר הייתה יכולת הדייר להבחין בשוני שבין הפרצופים ובמה שהם מייצגים.
- השאלון לדייר כלל גם מספר שאלות פתוחות על מנת לאפשר לדיירים לבטא רצונות ודעות באופן חופשי יותר.
- ב. **שאלון לאיש צוות.** נוסח מקביל של השאלון לדייר נבנה עבור אנשי צוות הדיור. השאלון נבנה כשאלון למילוי עצמי, שכלל גם מספר שאלות פתוחות. בדומה לדיירים, דרגו אנשי

הצוות את תשובותיהם באמצעות סולם בין 5 דרגות : מ-1 = "שביעות רצון נמוכה מאוד או עמדה שלילית" ועד 5 = "שביעות רצון גבוהה מאוד, עמדה חיובית ביותר". גם כאן נכללו מספר שאלות פתוחות על מנת לאפשר לאנשי הצוות להביע דעות ומחשבות באופן חופשי יותר.

שאלונים המתייחסים למסגרת התעסוקה:

- א. **שאלון לחניך.** באמצעותו רואינו החניכים ע"י מראינת. החניך נשאל לגבי לשביעות רצונו ממספר חללים במסגרת התעסוקה: אולם התעסוקה בו הוא עובד, חדר האוכל, החדר בו הוא מתקיימות הפעילויות החברתיות בהן הוא משתתף והחצר המקיפה את מסגרת התעסוקה. השאלון כלל מספר בודד של שאלות פתוחות גם כן. הליך הראיון וסולם התשובות זהים לאלו שבהם נעשה שימוש בהקשר למסגרות הדיור ושתוארו בהרחבה קודם.
- ב. **שאלון לאיש צוות.** נוסח מקביל של השאלון לחניך נבנה עבור אנשי צוות מסגרת התעסוקה. כמו לגבי אנשי הצוות במסגרות המגורים, גם כאן נועד השאלון למילוי עצמי, כשהתשובות לשאלות הסגורות ניתנות על גבי אותו סולם (ראה למעלה). גם כאן נכלל מספר בודד של שאלות פתוחות.

לצורך ההשוואה בין הערכת הדיירים/החניכים ואנשי הצוות, קודדו מחדש תשובות הדיירים/החניכים על סולם בין 5 דרגות: מ-1 = "שביעות רצון נמוכה מאוד או עמדה שלילית" ועד 5 = "שביעות רצון גבוהה מאוד, עמדה חיובית ביותר". כמו כן חושב גם ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי בחללים השונים במסגרות המגורים והתעסוקה. הציון חושב כממוצע ציוני התשובות בכל פריטי שביעות הרצון בכל חלל במסגרת המגורים.

4.2 ממצאי השלב השני של המחקר

4.2.1 שביעות הרצון מהסובב הפיסי במסגרות הדיור המוגנות

ממצאי המחקר בהקשר לשביעות הרצון מהסובב הפיסי במסגרות הדיור מוצגים על פי החללים השונים של הסובב הפיסי אליהם התייחס המחקר: חדר שינה, אמבטיה, מטבח, פינת אוכל, סלון וחצר הבית. שביעות הרצון מההיבטים השונים של הסובב הפיסי מוצגת תוך השוואה בין דווח הדיירים לדווח הצוות. לצורך נוחיות ההשוואה קודדה שביעות הרצון גם לשתי קטגוריות: "שביעות רצון גבוהה" ו"שביעות רצון נמוכה". הלוחות מציגים את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה וכן את ציון ממוצע שביעות הרצון שחושב על פי הסולם בין 5 הקטגוריות.

חדר השינה

למה משמש חדר השינה בנוסף לשינה?

הפעילות השכיחה ביותר הנעשית בחדר פרט לשינה היא שמיעת מוסיקה (90% מהדיירים דווחו על כך וכל אנשי הצוות). הפעילות השנייה היא קריאה (70% מהדיירים ציינו אותה ו-50% מאנשי הצוות). כמחצית (55%) מהדיירים ומאנשי הצוות (50%) ציינו שהחדר משמש לאירוח חברים או בני משפחה. צפייה בטלוויזיה ושימוש בחדר לצורך משחק נעשים בשכיחות נמוכה על פי דווחי הדיירים והצוות.

טבלה 31 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של הסובב הפיסי, תוך השוואה בין דווח הדיירים לדווח הצוות.

טבלה 31: שביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר השינה

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=25)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב הדיירים (באחוזים) (n=20)	תחום שביעות הרצון
83	45	ממקומות האחסון שיש בחדר
90	75	מהאור שיש ביום בחדר
100	90	מהתאורה בלילה בחדר
93	50	ממידת החום בחורף
89	50	מהשקט (רעש נמוך) בחדר
72	65	ממידת הצפיפות (ממידת המרווח)
82	65	הצבעים בחדר (קירות, שטיח)
61	75	מהריהוט בחדר
		הצבעים בחדר (קירות, שטיח)
		מהריהוט בחדר
צוות M=4.42 (SD=.50)	דיירים M=3.71 (SD=.51)	ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר השינה (^(*))

(*) שביעות הרצון נמדדה על סולם מ-1 = "שביעות רצון נמוכה מאוד או עמדה שלילית" ועד 5 = "שביעות רצון גבוהה מאוד, עמדה חיובית ביותר"

שביעות רצון גבוהה דווחה בהקשר לתאורה בחדר הן ע"י הדיירים והן ע"י הצוות. הבדלים בולטים בין שביעות הרצון של הצוות והדיירים נמצאה בהקשר למקומות האחסון שיש בחדר, למידת החום בחורף, ולמידת הרעש הנשמע בחדר. הדיירים פחות שבעי רצון בהקשר לשלושת ההיבטים הללו. הציון הכללי של שביעות הרצון מהסובב הפיסי בחדר השינה גבוה יותר בקרב אנשי הצוות מאשר בקרב הדיירים. דווחו כשהדיירים נשאלו באם הם יכולים לחשוב על חדר שינה אחר שם יהיה להם נוח ונעים יותר, רק מספר קטן (15%) ציינו חדר ספציפי אותו הם מכירים והיו מעדיפים.

ממצאים ממידע שנאסף בשאלה הפתוחה בהקשר למה חסר בחדר השינה וכיצד ניתן לשפרו:

בהוסטל שוהם: כשהדיירים נשאלו אילו רעשים מפריעים להם בחדר השינה, חלקם הצביעו על רעש הבא מהטלוויזיה בסלון ומדיירים בחדרים הסמוכים. כשהתבקשו לציין מה חסר להם בחדר השינה היום, חלקם ציינו שחסר להם שולחן לאירוח, על מנת שיוכלו לארח בחדר במקום בסלון.

אחרים היו רוצים שתהיה להם בחדר השינה טלוויזיה אישית. מספר דיירים טענו שהיו מעדיפים חדר שינה ליחיד. הצעה לשיפור שחזרה ע"י מספר דיירים הייתה "שהחדר יהיה יותר חיי", "יותר מידי חלק כאן", "שהקירות יהיו בצבעים חיים יותר כמו אדום או ירוק". חלקם ביקשו להוסיף פריטי עיצוב (שעון מעוצב לדוגמה), חלקם תמונות או פרחים. היה גם דייר שאמר "אני מרגיש שחסר לי משהו פה, אבל אני לא יודע בדיוק מה, אין לי רעיונות".

תשובות אנשי הצוות במקום לשאלה מה רצוי להוסיף או לשפר בחדר השינה, כללו הצעה להוסיף מקומות אחסון (ארונות גדולים יותר, מדפים), תמונות ווילונות. היו שטענו שעיצוב ותכנון חדר השינה אינו מאפשר פרטיות לה זכאים לדעתם הדיירים. כמו כן טענו שחדרי המגורים שבקומת המרתף אינם מוארים מספיק.

הוסטל פתח-תקווה: התלוננו הדיירים על רעשים בחדר השינה הבאים מבחוץ מביה"ס והמתנ"ס הסמוכים, ומפנינת האוכל והסלון הקטן. הדיירים טענו שאין בחדר השינה מספיק מקומות אחסון, היו רוצים שתהיה להם טלוויזיה בחדר וכן מחיצה שתאפשר יותר פרטיות. גם כאן נשמע הרצון שהחדר יהיה יותר צבעוני "צבעים יותר חגיגיים", הכל לבן – משעמם" והיו שהציעו להוסיף פרחים כדי להשיג צבעוניות.

הוסטל תלמי רות: הדיירים התלוננו על רעשים מהכביש, מהטלוויזיה בסלון ומרדיו פתוח בחדרים סמוכים. גם כאן היו רוצים הדיירים יותר מקומות לאחסון והוספת קישוטים ופריטים צבעוניים.

חדר האמבטיה

רוב הדיירים (70%) דווחו שחדר האמבטיה משמש 2 דיירים. עם זאת יש לציין ש 25% מהדיירים דווחו כי בחדר האמבטיה שלהם משתמשים 4 דיירים ועוד 5% דווח על 3 משתמשים בחדר אמבטיה אחד. כמעט כל הדיירים שהשתתפו טענו שאינם זקוקים לעזרה של איש צוות ברחצה. כל הדיירים מתקלחים במקלחון.

טבלה 32 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של הסובב הפיסי בחדר האמבטיה, תוך השוואה בין דווח הדיירים לדווח הצוות.

טבלה 32: שביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר האמבטיה

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=25)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב הדיירים (באחוזים) (n=20)	תחום שביעות הרצון
56	95	המקלחון
89	75	כיור
75	65	מידת החום בחורף (חימום)
100	80	האור/מהתאורה
72	70	מידת הצפיפות (מידת המרווח)
צוות M=4.50 (SD=.50)	דיירים M=4.10 (SD=.70)	ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר האמבטיה

ההבדל הבולט בין הדיירים והצוות הוא בהתייחס לשביעות הרצון מהמקלחון, כשהדיירים דווחו על שביעות רצון גבוהה יותר מאשר הצוות. הערכותיהם דומות לגבי שאר התחומים. הציון הכללי של שביעות הרצון מהסובב הפיסי בחדר האמבטיה גבוה יותר בקרב אנשי הצוות מאשר בקרב הדיירים.

כשהדיירים נשאלו באם הם יכולים לחשוב על חדר אמבטיה אחר שם יהיה להם נוח ונעים יותר, רק מספר קטן (15%) ציינו חדר אמבטיה ספציפי אותו היו מעדיפים.

שביעות הרצון מהסובב הפיסי בחדר האמבטיה בהוסטל תלמי רות הייתה הנמוכה ביותר בהשוואה לשני ההוסטלים האחרים.

ממצאים ממידע שנאסף בשאלה הפתוחה בהקשר למה חסר בחדר האמבטיה וכיצד ניתן לשפרו:

בהוסטל שוהם: מבין הדיירים ציינו שחסר מקום אחסון לחפצים אישיים בחדר האמבטיה, או חסר שטיחון. אנשי הצוות במסגרת היו מעדיפים שירותים ואמבטיה לכל חדר, וחדר אמבטיה מרווח יותר. היו שהעירו על כך שבחלק מהמקלחונים הזכוכית אינה אטומה ויש פגיעה בפרטיות המתקלח.

בהוסטל פתח תקווה: גם אנשי הצוות בהוסטל זה המליצו על הוספת מקומות איכסון באמבטיה וכן על החלפת הוילון במיקלחון לארוך יותר.

בהוסטל תלמי רות: בהוסטל זה שביעות הרצון של הדיירים מחדר האמבטיה הייתה הנמוכה ביותר. הם טענו שבשל מספר קטן של כיורים הם נאלצים "לעמוד בתור". כמו כן הם מעדיפים להתקלח במקלחון על פני השימוש באמבטיה. אנשי הצוות גם הם טענו שיש להגדיל את חדרי האמבטיה. בנוסף טענו שיש להבטיח יותר פרטיות לדיירים המתקלחים באמבטיה.

המטבח ופינת האוכל

הדיירים נשאלו אילו פעולות הם מבצעים באופן עצמאי במטבח ובאילו מכשירים חשמליים המצויים במטבח הם משתמשים. כולם פותחים וסוגרים את ארונות המטבח ואת דלת המקרר בעת הצורך. כמעט כולם משתמשים באופן חופשי בפריגיידר והרוב משתמשים במיקרו (70%) או במתקן למים קרים וחמים (65%) באם המכשירים מצויים במטבח. אחוז נמוך מאוד (30%) משתמשים בכירת גז ובתנור או טוסטר אובן (15%).

לגבי השאלה הכללית של שביעות רצון מהמטבח בכלל, הביעו 95% מהדיירים שביעות רצון גבוהה או גבוהה מאוד. הצוות נשאל במקביל לשביעות רצונו מהמטבח כאנשי צוות. לשאלה זו 89% השיבו שהם שבעי רצון במידה גבוהה או גבוהה מאוד.

טבלה 33 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהשימוש במכשור הקיים במטבח תוך השוואה בין דווח הדיירים לדווח הצוות.

טבלה 33: שביעות רצון מהשימוש במכשור הקיים במטבח (דווח הדיירים מתייחס רק לגבי אלו שדווחו שהם עושים שימוש באותם מכשירים):

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=25)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב הדיירים (באחוזים) (n=20)	תחום שביעות הרצון
95	85	נוחות פתיחת דלתות ארונות המטבח
95	100	נוחות פתיחת המקרר
95	90	שימוש בכיריים גז
100	100	שימוש בתנור/טוסטר אובן
87	65	הכיור לצורך שטיפת כלים
100	100	שימוש מדיח כלים
100	92	שימוש במתקן למים קרים/חמים
100	86	שימוש במיקרוגל
צוות M=4.57 (SD=.37)	דיירים M=4.40 (SD=.40)	ציון כללי בשביעות רצון מהמכשור במטבח

מעיון בטבלה עולה שהדיירים שמשתמשים במכשור החשמלי הקיים במטבח מביעים שביעות רצון מנוחות השימוש בו. המצב דומה גם לגבי הצוות. שביעות רצון נמוכה יותר הובעה לגבי הנוחות של השימוש בכיור לרחיצת כלים. אין הבדלים בולטים בשביעות הרצון בין הדיירים לצוות בהקשר למטבח והמצוי בו. שביעות הרצון של דיירי הוסטל שוהם מהמטבח והמכשור בו הייתה הגבוהה ביותר ובהוסטל תלמי רות הנמוכה ביותר.

מה חסר במטבח הנוכחי בהוסטלים השונים:

הוסטל שוהם: גם דיירים וגם אנשי צוות ציינו את הצורך להתאים את השיש למספר הדיירים – יש להגדילו. אנשי צוות העירו גם לגבי הצורך להתאים את מקומות האחסון בארונות המטבח ואת גודל התנור למספר הדיירים בהוסטל (להגדילו). מספר דיירים ואנשי צוות ציינו שלפעמים קיימת אי התאמה בין גובהו של דייר ספציפי לבין גובה מיקומם של המדפים במטבח או מיקומו של הכיור.

הוסטל פתח-תקווה: הדיירים והצוות בקשו להוסיף מדיח כלים. הדיירים ציינו גם את חסרונו של מתקן למים חמים וקרים.

הוסטל תלמי רות: הדיירים ציינו את חסרונו של מתקן למים חמים/קרים וכן שהשיש אינו גדול דיו. לגבי השיש דעת הצוות דומה. חסרים משטחי עבודה במטבח ולדעתם יש צורך גם במזגן במטבח.

פינת האוכל

מספר הדיירים השכיח סביב שולחן אוכל הוא 6. שליש מהדיירים דווחו שבשולחן האוכל שלהם יושבים 4 דיירים, ורבע מהדיירים דווחו שסביב שולחנם יושבים 10 דיירים. אי שביעות רצון

ממספר היושבים סביב השולחן דווחה ע"י 35% מהמשיבים, והם אילו שיושבים עם 7-10 דיירים בשולחן. הם גם אלו שדווחו שהיו מעדיפים לאכול לבד ליד שולחן. הצוות אינו רואה את מספר הדיירים הגדול סביב השולחן כסיבה לאי שביעות רצון. לגבי הריהוט בפינת האוכל כמעט כל הדיירים (90%) הביעו שביעות רצון גבוהה או גבוהה מאוד, לעומת רק 72% מבין הנשאלים בצוות. כשנשאלו הדיירים באם הם יכולים לחשוב על פינת אוכל אחרת שם יהיה להם נעים יותר לאכול, 40% מהם ידעו להצביע על פינת אוכל ספציפית אותה היו מעדיפים.

סלון הבית

על פי דווח הדיירים הסלון משמש אותם לצפייה בטלוויזיה ולאירוח. שמיעת מוסיקה ומשחקים הן פעילויות המתבצעות פחות. רק מספר קטן של דיירים דווח שהסלון משמש גם לקריאה. הצוות, בשונה מהדיירים, דווח על הסלון גם כמקום שבו הדיירים שומעים מוסיקה, משחקים וקוראים בשכיחות גבוהה יותר.

טבלה 34 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של הסובב הפיסי בסלון הבית, תוך השוואה בין דווח הדיירים לדווח הצוות.

טבלה 34: שביעות רצון מהסובב הפיסי בסלון הבית

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=25)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב הדיירים (באחוזים) (n=20)	תחום שביעות הרצון
89	90	התאורה ביום
100	75	התאורה בלילה
95	85	ממידת החום בחורף
87	40	מהשקט (רעש נמוך) בחדר
78	40	ממידת הצפיפות (ממידת המרווח)
83	95	הריהוט
צוות M=4.44 (SD=.50)	דיירים M=3.98 (SD=.40)	ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי בסלון הבית

הן בקרב הדיירים והן בקרב הצוות קימת שביעות רצון גבוהה מהאור והתאורה בסלון הבית, מהחימום בחורף ומהריהוט המצוי בו. הבדל בולט קיים בין הערכת הדיירים את הרעש והצפיפות השוררים בו, לעומת הצוות.

רבע מהמשיבים בקרב הדיירים ידעו להצביע על סלון בבית אחר אותו היו מעדיפים על פני זה הקיים במסגרת המגורים כעת.

את שביעות הרצון הנמוכה ביותר מהסלון הביעו דיירי הוסטל שוהם.

הערות הדיירים והצוות בהוסטלים השונים:

הוסטל שוהם: הדיירים הביעו אי שביעות רצון גבוהה מהרעש בסלון ומהצפיפות, לעומת אנשי הצוות שלא ציינו תנאים אלו כסיבות לאי שביעות רצון. הדיירים ביקשו להגדיל את מספר מקומות הישיבה בסלון כמו גם אנשי הצוות שציינו שהיה צורך להגדילו. מספר דיירים ביקשו "להוסיף חיים לסלון" – "לצבוע בירוק" או להוסיף פרחים.

הוסטל פתח-תקווה: כאן יש בעצם שני חללים המשמשים כסלון. בשני החללים התלוננו הדיירים על רעש וצפיפות בעת שיושבים בחלל מספר גדול של אנשים.

הוסטל תלמי רות: גם כאן קבלו הדיירים על רעש בעת שיושבים בו הרבה אנשים. גם כאן ביקשו הדיירים ל"הוסיף חיים" באמצעות פרחים, וילונות חדשים. הצוות טען שחסר אור בחלל וכן שהריהוט הקיים אינו נוח.

חצר הבית

על פי דווחי הדיירים חצר מסגרת המגורים משמשת אותם בעיקר למנוחה ולתליית כביסה. הצוות לעומת זאת ציין פונקציה נוספת - גינת ירק.

טבלה 35 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של החצר בהוסטל, תוך השוואה בין דווח הדיירים לדווח הצוות.

טבלה 35: שביעות רצון מחצר ההוסטל

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=25)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב הדיירים (באחוזים) (n=20)	תחום שביעות הרצון
69	35	ריהוט הגן בחצר
50	5	מתקני משחקים (כדור-סל, פינג פונג)
90	90	מתקן לתליית כביסה
78	50	גינת הירק
צוות M=4.71 (SD=.80)	דיירים M=3.60 (SD=.50)	ציון כללי בשביעות רצון מהחצר

הערכת שביעות הרצון של הדיירים מחצר מסגרת המגורים שונה מהערכת הצוות. תמימות הדעים היחידה היא בהקשר לשביעות הרצון מהמיתקן לתליית כביסה. הדיירים אינם שבעי רצון, בניגוד לצוות, מריהוט הגן, ממתקני המשחקים ומגינת הירק.

בשלושת ההוסטלים, שביעות הרצון הכללית שהביעו הדיירים מחצר ההוסטל הייתה הנמוכה ביותר בהשוואה לשביעות רצונם משאר החללים שנבדקו במחקר.

הערות הדיירים והצוות בהוסטלים השונים:

הוסטל שוהם: גם הדיירים וגם הצוות ציינו שהחצר אינה עונה על הדרישות: חסרים ספסלים, מתקני משחקים ואף דשא.

הוסטל פתח תקווה: כאן יש שתי חצרות (חיצונית ופנימית). לגבי החצר החיצונית העירו הדיירים שחסרים מקומות ישיבה, מתקני משחקים ותאורה. בחצר הפנימית ממנה הם שבעי רצון יותר חסר סוכך משמש. לטענה זו שותפים היו גם הצוות.

הוסטל תלמי רות: כאן התלוננו הדיירים שהחצר חשופה ולכן אין פרטיות "רואים אותנו מבחוץ". כמו כן ביקשו להוסיף דשא ומתקני משחקים. גם הצוות העיר שרצוי להוסיף צמחיה וריהוט גינה על מנת להפוך את החצר ליותר נעימה לשהייה בה.

4.2.2 שביעות הרצון מהסובב הפיסי במסגרות התעסוקה המוגנות

ממצאי המחקר בהקשר לשביעות הרצון מהסובב הפיסי במסגרות התעסוקה יוצגו על פי החללים השונים של הסובב הפיסי אליהם התייחס המחקר: אולם התעסוקה, חדר אוכל, חדר החוגים או הפעילות החברתית וחצר הבית.

אולם עבודה

ואנשי הצוות נשאלו לגבי שביעות רצונם מהיבטים שונים של אולם התעסוקה בו הם עובדים במע"ש. טבלה 36. מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של הסובב הפיסי בו, תוך השוואה בין דווח החניכים לדווח הצוות.

טבלה 36: שביעות רצון מהסובב הפיסי באולם עבודה

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=19)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב החניכים (באחוזים) (n=25)	תחום שביעות הרצון
63	80	מהאור שיש ביום בחדר
90	64	ממידת החום בחורף
58	52	מהשקט (רעש נמוך) בחדר
68	72	ממידת הצפיפות (ממידת המרווח)
68	84	משולחן/עמדת העבודה
84	92	מהכסא בעמדת העבודה
63	72	צבע הקירות
צוות M=3.77 (SD=.80)	חניכים M=4.04 (SD=.41)	ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי באולם התעסוקה

החניכים דווחו על שביעות רצון כללית גבוהה יותר מהיבטים השונים של אולם העבודה בהשוואה לדווח הצוות. שביעות רצון גבוהה דווחה ע"י החניכים בהקשר לריהוט בעמדה העבודה (השולחן והכסא), לתאורה בחדר, למרווח ולצבע הקירות. שביעות רצון גבוהה דווחה ע"י הצוות

רק לגבי מידת החימום בחורף והכסאות. גם החניכים וגם הצוות הביעו שביעות רצון נמוכה מאוד ממידת השקט בחדר, כלומר יש לדעתם הרבה מידי רעש. כשהחניכים נשאלו באם הם יכולים לחשוב על אולם עבודה אחר שם יהיה להם נוח ונעים יותר, מספר קטן (16%) ציינו אולם תעסוקה ספציפי אותו הם מכירים והיו מעדיפים. את שביעות הרצון הנמוכה ביותר מאולם עבודה הביעו החניכים ואנשי הצוות במע"ש נתניה, בהשוואה לשני המע"שים האחרים.

הערות החניכים והצוות במסגרות התעסוקה השונות:

מע"ש רמת גן: החניכים העירו על כך שהיו מעדיפים שאולם התעסוקה יהיה מקושט יותר בתמונות, בעציצים. אנשי הצוות העירו שאולם התעסוקה קטן מידי ועל כן צפוף. יש בו רעש מידי וחסרים בו מקומות איכסו לסחורה הגולמית והמוכנה.

מע"ש נתניה: החניכים מבקשים "להכניס חיים לאולם התעסוקה": תמונות, וילונות, עציצים, צבעים אחרים בקירות. הצוות העיר שהחדר צפוף אין מספיק מרווח לחניך, צפוף בשולחן העבודה. מציעים לצבוע את הקירות בצבעים מאירים יותר ולבדוק את האפשרות להוסיף תאורה.

מע"ש אחיקם: גם כאן העדיפו החניכים חדר מקושט יותר, צבעוני יותר "כמו בבית". הם גם התלוננו על הרעש בו. הצוות טוען שיש להרחיב את אולם התעסוקה, לחלקו לפינות עבודה אישיות יותר לחניך בודד או לקבוצות קטנות (כדי למנוע התנהגויות בעיתיות) וכן להוסיף יחידות איכסון לכל סדנה.

חדר האוכל

חדר האוכל הוא מקום מרכזי במע"ש. על פי הדווח ליד שולחן האוכל יושבים על פי רוב 5 או 6 חניכים. טבלה 37 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של הסובב הפיסי בו, תוך השוואה בין דווח החניכים לדווח הצוות.

טבלה 37: שביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר האוכל

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=19)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב החניכים (באחוזים) (n=25)	תחום שביעות הרצון
84	100	מהאור שיש ביום בחדר
79	48	ממידת החום בחורף
47	48	מהשקט (רעש נמוך) בחדר
47	68	ממידת הצפיפות (ממידת המרווח)
72	92	מהריהוט
90	68	צבע הקירות
צוות M=3.99 (SD=.45)	חניכים M=3.98 (SD=.64)	ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר האוכל

החניכים והצוות דווחו על שביעות רצון מהאור בחדר האוכל. החניכים שבעי רצון במידה רבה גם מהריהוט. הצוות דווח על שביעות רצון רבה יותר מהדיירים מצבע הקירות, אך נמוכה יותר מהריהוט וממידת הצפיפות. החניכים והצוות אינם שבעי רצון ממידת הרעש השוררת בחדר האוכל.

כשהחניכים נשאלו באם הם יכולים לחשוב על אולם תעסוקה אחר שם יהיה להם נוח ונעים יותר, מספר קטן (12%) ציינו חדר אוכל ספציפי אותו הם מכירים והיו מעדיפים. את שביעות הרצון הנמוכה ביותר מחדר האוכל הביעו החניכים ואנשי הצוות במע"ש נתניה, בהשוואה לשני המע"שים האחרים.

הערות החניכים והצוות במסגרות התעסוקה השונות לגבי חדר האוכל:

מע"ש רמת גן: החניכים העירו על כך שהיו מעדיפים שאולם התעסוקה יהיה מקושט יותר בתמונות, אולי תמונות של אוכל. אנשי הצוות העירו שמספר החניכים הסועדים סביב שולחן (6 סועדים) גדול מידי ושהמרחק בין הסועדים קטן.

מע"ש נתניה: גם כאן העדיפו קירות בצבעים חזקים יותר ולא "בצבע אחד משעמם". רוצים "צבעים מעוררי תאבון". מבקשים להוסיף תמונות, קישוטים, וילונות. גם החניכים וגם הצוות כאן התלוננו על רעש הבא מהמטבח ועל צפיפות בין השולחנות. הצוות ציין שהסובב הפיסי בחדר חדר האוכל אינו מתאים לעריכת פעילויות חברתיות, כפי שזה נעשה עתה.

מע"ש אחיקם: גם כאן העדיפו החניכים חדר מקושט יותר, קירות צבעוניים יותר, וילונות. "עכשיו קצת משעמם". הם התלוננו על הרעש הבא מהמטבח. על צפיפות בחדר האוכל העירו גם הצוות.

חדר בו מתקיימות פעילויות חברתיות

הפעילויות החברתיות (כולל חוגים) מתבצעות במסגרות התעסוקה בחללים שונים. במע"ש רמת גן ובאחיק"ם, שעברו תכנון ושיפוץ לפני שנים מספר, קיים חדר או חדרים מיוחדים לחוגים ולפעילויות שאינן תעסוקה. במע"ש נתניה השוכן במבנה ישן יותר מתקיימות פעילויות אלו בחדר האוכל.

טבלה 38 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של הסובב הפיסי בו, תוך השוואה בין דווח החניכים לדווח הצוות.

טבלה 38: שביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר בו מתקיימות הפעילויות חברתיות

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=19)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב החניכים (באחוזים) (n=25)	תחום שביעות הרצון
73	84	מהאור שיש ביום בחדר
75	76	ממידת החום בחורף
58	72	מהשקט (רעש נמוך) בחדר
50	68	ממידת הצפיפות (ממידת המרווח)
54	80	מהריהוט
צוות M=3.83 (SD=.42)	חניכים M=3.90 (SD=.64)	ציון כללי בשביעות רצון מהסובב הפיסי בחדר האוכל

החניכים והצוות דווחו על שביעות רצון מהאור בחדר החוגים/הפעילויות וממידת החימום בחורף. החניכים שבעי רצון במידה רבה גם מהריהוט, ובמידה רבה יותר מהצוות. הצוות הביע שביעות רצון נמוכה יותר מהחניכים בהקשר לרעש בחדר ולצפיפות שבו בעת הפעילויות. כשהחניכים נשאלו באם הם יכולים לחשוב על חדר לחוגים או לפעילויות חברתיות אחר שם יהיה להם נוח ונעים יותר, מספר גדול (60%) ציינו חדר ספציפי אותו הם מכירים והיו מעדיפים. את שביעות הרצון הגבוהה ביותר מחדר החוגים/הפעילויות הביעו החניכים ואנשי הצוות באחיקם בהשוואה לשני המע"שים האחרים. בשאלה הפתוחה העירו חניכים ממע"ש רמת גן שהיו מעדיפים שהחדר בו מתקיימת הפעילות יהיה מרווח יותר ויהיו בו יותר שולחנות או שולחנות גדולים יותר.

חצר מסגרת התעסוקה

על פי דווחי החניכים חצר מסגרת התעסוקה משמשת אותם בעיקר למנוחה. אין לחצר שימושים נוספים.

טבלה 39 מציגה את שכיחות שביעות הרצון הגבוהה מהיבטים שונים של החצר במסגרת התעסוקה, תוך השוואה בין דווח החניכים לדווח הצוות.

טבלה 39: שביעות רצון מחצר ההוסטל

שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב אנשי הצוות (באחוזים) (n=19)	שכיחות שביעות רצון גבוהה בקרב החניכים (באחוזים) (n=25)	תחום שביעות הרצון
59	48	ריהוט הגן בחצר
20	8	מתקני משחקים (כדור-סל, פינג פונג)
4	20	גינת הירק
צוות M=3.60 (SD=.45)	חניכים M=3.39 (SD=.45)	ציון כללי בשביעות רצון מהחצר

הערכת שביעות הרצון של החניכים ושל הצוות מחצר ההוסטל נמוכה. למרות שהשימוש העיקרי וכמעט הבלעדי בה הוא למנוחה, שביעות הרצון מהספסלים ומתקני הישיבה למנוחה האחרים על פי דווחי החניכים והצוות נמוכה. התמונה דומה בשלושת מסגרות התעסוקה.

הערות החניכים והצוות במסגרות התעסוקה השונים:

מע"ש רמת גן: גם החניכים וגם הצוות ציינו שהחצר אינה עונה על הדרישות: חסרים ספסלים, מתקני משחקים, סוככים מפני השמש וצמחיה.

מע"ש נתניה: כאן התלוננו החניכים קטנה מידי. כמו כן היו רוצים שיהיו בה מתקני משחקים לעשות ספורט או לשחק קצת בהפסקות מהעבודה. מקומות הישיבה המוצלים בחצר מוגבלים, אין מספיק מקום גם לחניכים וגם לצוות. הערות הצוות לגבי חצר המע"ש היו זהות להערות החניכים.

מע"ש אחיקים: גם כאן ציינו החניכים והצוות שחסרים מקומות ישיבה בצל ופינות מוצלות. גם כאן היו החניכים רוצים לראות יותר צמחיה ומתקני משחקים.

4.3 מסקנות בשלב השני של המחקר

הדיירים בהוסטלים בטאו באופן ברור את רצונם שההוסטל ישא אופי ביתי יותר ושתתאפשר להם בו פרטיות רבה יותר. הם הביעו את רצונם שבחדר השינה תשרור אוירה חמה יותר ושתתאפשר להם יותר פרטיות וביטוי אישי, כולל יותר אפשרות לאחסון חפצים אישיים. כמו כן ביקשו להוסיף לו פונקציות המתאפשרות כיום רק בסלון הבית כמו אירוח אורחים וצפייה בטלוויזיה אישית. חוסר בתחושת הפרטיות הובע גם לגבי חדר האמבטיה בהוסטל משום שאין חדרי רחצה פרטיים לכל חדר, בשל זכוכית מקלחון לא אטומה או בשל חוסר במקומות אחסון לחפצים אישיים.

אווירת הביתיות נפגמת, על פי תפיסתם, גם כשסביב שולחן האוכל יושבים מספר גדול של סועדים (7 ומעלה).

צפיפות בסלון הביתי בו מתכנסים קבוצות ה של דיירים לפעילויות, כגון צפייה בטלוויזיה, גם היא הובאה כסיבה לאי שביעות רצון, ובעיקר כשהצפיפות מלווה גם ברעש.

המטבח ונוחות השימוש במכשיריו החשמליים זכו באופו כללי לשביעות רצון גבוהה, כשבלט השימוש המועט במכשור "עם דרגת סיכון" גבוהה יותר, כמו כיריים גז, והעדפה של שימוש במיקרוגל על טוסטר אובן בהיותו "בטוח יותר". אי שביעות רצון התגלתה לגבי התאמת גודל משטחי העבודה במטבח למספר הדיירים. הם תוכננו כמקובל במטבח ביתי, אבל בהוסטל בעת ובעונה אחת יתכן מספר רב של משתמשים במשטחי העבודה.

הדיירים מעוניינים בצבעוניות שתשרה בהוסטל אווירה חמה. הם היו רוצים שהקירות יהיו צבועים בצבעים "חיים", ושיתווספו פריטי עיצוב צבעוניים.

שביעות הרצון הכללית שהביעו הדיירים מחצר ההוסטל הייתה הנמוכה ביותר בהשוואה לשביעות רצונם משאר החללים שנבדקו בהוסטל. הדיירים היו רוצים שאפשר יהיה להשתמש בחצר הבית במשך כל השנה, ושיהיו בה מתקנים לבילוי שעות פנאי. גם לגבי החצר רוצים הדיירים שתשמר בה תחושת הפרטיות ושלא יהיו חשופים לצופים מבחוץ בעת השהות בה.

שביעות הרצון של אנשי הצוות בהוסטלים מהסובב הפיסי בחדר השינה, האמבטיה ופינת האוכל לא הייתה שונה בהרבה מזו של הדיירים. בדומה לדיירים, גם הם אינם שבעי רצון מחוסר האפשרות לספק לדיירים פרטיות ברמה מספקת בחדר השינה ובחדר האמבטיה ומחוסר במקומות אחסון בשני החללים הללו. בשונה מהדיירים, אנשי הצוות לא ציינו מספר גדול של סועדים סביב שולחן האוכל כסיבה לאי שביעות רצון מהריהוט בחדר האוכל, ולא הביעו אי שביעות רצון מהחצר כפי שהביעו הדיירים.

ככלל, הציון הכללי בשביעות הרצון מהסובב הפיסי בהוסטלים בקרב הצוות היה גבוה מזה עליו דווחו הדיירים.

מהראיונות שנערכו במסגרות התעסוקה עולה שגם החניכים וגם הצוות היו שבעי רצון יותר לו אולם התעסוקה היה מרווח יותר ושקט יותר. החניכים הביעו את הרצון שלהם להפוך את סביבת העבודה לידידותית יותר ו"ביתית יותר". הם הציעו להשיג זאת באמצעות צביעת הקירות בצבעים חמים יותר, הוספת פריטים צבעוניים, תמונות ואביזרי קישוט.

ממצאים דומים נמצאו לגבי חדר האוכל במע"ש. אי שביעות רצון הובעה הן ע"י החניכים והן ע"י הצוות בהקשר לצפיפות היתר בכלל וסביב שולחן האוכל בפרט. כמו כן, גם כאן היו שבעי רצון יותר לו חדר האוכל היה שקט יותר. החניכים בקשו לעצב את חדר האוכל בצורה "שתגביר תאבון". הצעתם גם פה הייתה להוסיף קישוטים, וצביעת קירות בצבעים חמים ("עליזים").

מכל החללים שנבדקו במסגרות התעסוקה, שביעות הרצון הנמוכה ביותר דווחה ע"י החניכים והצוות לגבי חצר מסגרת התעסוקה. החצר לדעתם אינה עונה על המצופה ממנה והשימוש בה מוגבל בשל חסרונם של ריהוט וסוככים לצל.

ממצאי המחקר מראים שניתן ויש אפשרות לערב ולשתף אנשים עם פיגור שכלי בתכנון סביבות המגורים והתעסוקה בהן הם שוהים, באם משתמשים בכלים מתאימים. השאלון שנבנה לצורך המחקר ושיטת הראיון בה נעשה שימוש, נמצאו ככלים מתאימים לכך. כפי שידוע מהספרות, יכולתם של אנשים עם פיגור שכלי לבחור ולהביע שביעות רצון מותנית במתן אפשרויות לכך.

המשיבים הן מקרב הדיירים והן מקרב החניכים מאוד נהנו מעצם העובדה שהם התבקשו להביע את דעתם ואת שביעות רצונם מהסביבות בהן הם גרים או מועסקים בשעות היום. לחלקם זו הייתה חוויה חדשה. אחד המשיבים ענה כנשאל לגבי שביעות רצונו מצבע הקירות בחדר "לא כל כך יודע להגיד צבע - כי תמיד בוחרים בשבילי", ומשיב אחר ענה "אני מרגיש שחסר כאן משהו, לא יודע מה, אין לי רעיונות".

גם במחקר זה בלטה העובדה שקל היה לדיירים ולחניכים להעריך שביעות רצון כשהייתה להם התנסות עם סביבות דומות בעבר. על מנת לראות עד כמה מבוססת הערכתו של המשיב לגבי חלל ספציפי, הוא התבקש לענות באם הוא יכול לחשוב על חלל דומה (חדר שינה אחר, מטבח, חצר, תעסוקה חצר וכו') במקום אחר ששם יהיה לו נוח ונעים יותר ולכן יהיה שבע רצון יותר. מספר גדול יותר, יחסית, של משיבים ידעו לציין מקום ספציפי כזה כשהיה מדובר בחצר מועדפת, פינת אוכל או חדר לפעילויות חברתיות - חללים בהם היו להם יותר התנסויות ובמקומות שונים. לגבי היבטים רבים של הסובב הפיסי, נמצא דמיון ברמת שביעות הרצון של הדיירים או החניכים ואנשי הצוות. ממצא זה מחזק את המסקנה שבאם רוצים לדעת מה מעדיפים אנשים עם פיגור שכלי או ממה הם שבעי רצון, ניתן לקבל תשובות אמינות על שאלות אלו מהם עצמם, ואין להעדיף את תשובות אנשי המקצוע היודעים מה טוב עבור אנשים עם פיגור שכלי.

5. סיכום

בהתבסס על הממצאים בשני שלבי המחקר נכתבו ההמלצות. ההמלצות מתייחסות להנחיות התכנון הקיימות בפרסום "דיוור בקהילה לאנשים עם פגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי" (אשר ורשף, 1994) ובפרסום "מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומית" (פלדמן ואשר, 1996), וזאת כדי להתאימן לצרכים של אנשים עם פגור שכלי, כפי שנמצא במחקר הנוכחי.

המלצות לבצוע הנחיות תכנון קיימות - לשם העלאת שביעות רצון מסובב פיסי

- א. בצוע הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי" ב- " 3.1.2 חדר שינה וב- 3.1.3 פינת ישיבה/ הסבה ", יפתור בעיות של:
  - דרישה ליותר פרטיות
  - יותר אפשרות לביטוי אישי
  - דרישה ליותר מקומות אחסון
  - אפשרות לאחסון חפצים אישיים
- ב. בצוע הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי" ב- " 3.1.5 שירותים ורחצה", יפתור בעיות של:
  - דרישה ליותר פרטיות
  - חוסר מקומות אחסון באמבטיה
- ג. בצוע הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי" ב- " 3.2.3 מטבח", יפתור בעיות של:
  - דרישה להתאמת גודל משטחי העבודה במטבח למספר הדיירים
  - דרישה להתאים את מקומות האחסון בארונות המטבח ואת גודל התנור למספר הדיירים
- ד. בצוע הנחיות תכנון קיימות ב-"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומית" ב"פרק 9.2 תיאור הפונקציות א. אולם עבודה ב. מחסנים", יפתור בעיות של:
  - חדרי תעסוקה קטנים מדי
- ה. בצוע הנחיות תכנון קיימות ב-"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומית" ב"פרק 9.2 תיאור הפונקציות יד. חצר", יפתור תלונות של:
  - העדר מתקני משחקים
  - העדר הצללה בפינות ישיבה
- ו. בצוע הנחיות תכנון קיימות ב-"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומית" ב"פרק 9.2 תיאור הפונקציות ח. חדר אוכל", יפתור תלונות של:
  - צפיפות בחדר אוכל

המלצות לשינוי הנחיות תכנון קיימות - לשם העלאת שביעות רצון מסובב פיס

המלצות לשינוי הנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פגור שכלי - מדריך לתכנון פיס":

א. לשנות הנחייה 3.1 איזור המגורים 3.1.1.1 אירגון, האומרת: "פינת הישיבה תשמש גם כאזור מקשר בין חדרי השינה, השירותים והרחצה והמטבחון. פינת מטבחון קטנה תשולב בחלל אחד עם פינת הישיבה". לפי דעתן של 2 מנהלות הוסטלים-זוהי הנחייה מוטעית. אין צורך במטבחונים אישיים ובפינות ישיבה (חדרי פנאי) מאחר ולדיירים יש בעייה של גבולות ומטבחון אישי יכול לגרום להשמנה ולצריכת קפאין המקשה להירדם בלילה. מאידך, באותם הוסטלים - לדיירים חסרה אפשרות לאירוח אורחים וצפייה בטלוויזיה אישית. המלצה משולב שני שלבי המחקר: **לבצע הנחיה זו, אך ללא פינת מטבחון.**

ב. לשנות הנחיה 3.1 איזור מגורים, 3.1.1.2 עיצוב, האומרת: "כל שטחי איזור המגורים יעוצבו במתכונת "ביתית". חמרי הגימור לרצפה, לקירות ולתקרה, סוגי הדלתות והחלונות, סוגי התאורה ופריטי הריהוט יהיו כמקובל במגורים פרטיים".
עצוב פנים ורהוט במסגרות שנבדקו הינו נאה ומקנה הרגשה נעימה וביתית - לטעמם של אנשים רגילים. הצבעים הקיימים - צבעי חום, בז' ולבן .
המלצה: **הדיירים והחניכים בקשו שהקירות יהיו צבועים בצבעי אדום וירוק, עם ציורי פרחים, פריטים מעוצבים (שעון מעוצב, לדוגמא) ותמונות.**

ג. לשנות הנחיה 3.1.5.3 האומרת: "לכל תא שירותים חייב להיות חלון לאיורור טבעי או לאורור מלאכותי".
לאנשים עם פגור שכלי, בגלל קשיים פסיים נוספים (ראה בפרק מבוא), יש צורך באורור מוגבר בחדרי השירותים. ונטה חשמלית בשירותים פנימיים אינה מספקת אורור נאות, וקיימת בעית ריח בשירותים אלו. המלצה: **לכל תא שירותים חייב להיות חלון לאורור טבעי.**

ד. לשנות הנחיה 3.2.2 פינת אוכל 3.2.2.4 רהוט וציוד, האומרת: "שולחן 1 לכל 4-8 דיירים" המלצה: **מספר הדיירים המומלץ סביב שולחן אוכל הוא 6.**

ה. לבטל הנחיה 4.2 תקרה, האומרת: "יש להמנע מתכנון תקרות אקוסטיות העלולות להקנות לחלל אופי "מוסדי", מאחר וקיימות בשוק תקרות אקוסטיות עם גימור "ביתי" שמשמשים בהם עבור בתי מגורים.
המלצות משולב שני חלקי המחקר: **דרושות תקרות אקוסטיות בפינת ישיבה, בחדר מגורים (סלון) ובפינת**

אוכל- למניעת תלונות על רעש מהמטבח, מטלויזיה ומרעש כאשר יושבים בהם הרבה אנשים.

ו. לשנות הנחייה 4.6 חלונות, האומרת: "רצוי למנוע הבלטה של כנפי חלונות פתוחים אל תוך החדר". מאחר וחלונות כנף יותר נוחים לניקיון ומכניסים פי 2 אוויר מאשר חלונות הזזה. המלצה: **אפשרי שימוש בחלונות כנף במידת הצורך. ניתן לפתור בעיית בטיחות כפי שפתרו בהוסטל "תלמי רות" ע"י נישות לאיחסון מתחת לחלונות כנף.**

ז. לשנות הנחיה 4.7.5 תאורה, האומרת: "בתקרת חדר שינה יתהיה נקודת מאור אחת לחדר שאורכו עד 4.5 מ' " או: "בחדר מגורים (סלון) המרחק בין נקודות מאור לא יעלה על 3 מ'". המלצה: **הנחיות תאורה צריכות להיות לפי מספר לומנים דרוש.**

המלצות לתוספות להנחיות תכנון קיימות – לשם העלאת שביעות רצון מסובב פיסי

המלצות לגבי תוספות להנחיות תכנון קיימות ב"דיוור בקהילה לאנשים עם פגור שכלי - מדריך לתכנון פיסי":

א. להנחיה 3.2.1 חדר מגורים (סלון). למניעת תלונות על צפיפות כאשר מתכנסים כל הדיירים לפעילויות, כגון צפייה בטלוויזיה. **המלצה**: להוסיף הנחיה לגבי שטח הסבה הדרוש לכל דיר. ב. להנחיה 3.2.15 חצר. למניעת תלונות על העדר מתקני משחקים, **המלצה**: להוסיף הנחיה להתקנת מתקני משחקים. ויש להגדיר מימדים של "איזור פעילות חוץ הכוללת רחבה מרוצפת ומקורה ושטחי גינון".

המלצות לגבי תוספות להנחיות תכנון קיימות ב"מדריך לתכנון מע"ש - מפעל עבודה שיקומית":

א. להנחיה 9.2 תיאור הפונקציות א. אולם עבודה. **המלצה**: להוסיף הנחיות לגבי שולחנות עבודה אישיים או למספר אנשים רצוי שיעבדו בצוותא, וכסאות כגון: כיסאות "תומר" בעלי פרופיל אלומיניום חלול, משענת פלסטיק ומושב מרופד נוחים לשיבה וקלים להרמה ולניקוי. ב. להנחיה 9.2 תיאור הפונקציות יא. שירותים, למניעת תלונות על מטרדי נקיון וריחות. **המלצה**: להוסיף הנחיה כי הכניסות אל יחידות השירותים לא תמוקמנה מול דלתות כניסה לחללים אחרים. ג. להנחיה 10.4 קירות פנים. למניעת תלונות כי "כשהכל לבן זה משעמם", **המלצה**: להוסיף הנחיה כי צביעת הקירות בחדרי תעסוקה ובחדר אוכל יהיו בצבעי אדום וירוק, הוספת קישוטים צבעוניים ותמונות.

רשימת מקורות

- אלו"ט (2004). הנחיות לתכנון הוסטל מתוך תוכנית תפעול ובניה רשמית של אלו"ט.
- אשר, א., רשף, א. (1994). מדריך לתכנון דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי. המכון לפיתוח מבני חינוך ורווחה.
- לפידות ד., פרידמן א. (2005). דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי, מדריך תכנון פיסי, המכון למחקר ופיתוח מוסדות חינוך ורווחה.
- מיכלק, י. (2004). סקר נגישות במבני צבור ושטחים פתוחים בחיפה, אוניברסיטת חיפה, עיריית חיפה.
- פלדמן, נ., אשר, א. (1996). מדריך לתכנון מע"ש מפעל עבודה שיקומית, המכון לפיתוח מבני חינוך ורווחה.
- פריגת, ד., פלדמן, נ. (1999). סידורי נגישות לאנשים עם מוגבלות במוסדות חינוך חברה ורווחה. תל אביב: המכון למחקר ופיתוח מוסדות חינוך ורווחה.
- ווינדזור, א., שושני, י. (2003). מרכז יום לבוגרים בעלי פיגור שכלי מעל גיל 21 - סיעודיים וטיפוליים, הנחיות לתכנון פיזי. המכון לפיתוח מבני חינוך ורווחה.
- שוורץ, ח. (2003), מסגרות דיור בקהילה לאנשים עם פיגור שכלי: מאפיינים, צרכים וכיווני תכנון עתידיים, אוניברסיטת בר-אילן, קרן "שלם".

DHCD: Massachusetts Department of Housing and Community Development;
Commonwealth of Massachusetts Executive Office of Health and Human Services,
Department of Mental Retardation (2004). **Design guidelines for special needs housing.**

Egli, M., Roper, T., Feurer, I., & Thompson, T. (1999). Architectural acoustics in residences for adults with mental retardation and its relation to perceived home likeness. **American Journal of Mental Retardation**, 104 (1), 53-66.

Egli, M., Feurer, I., Roper, T., & Thompson, T., (2002). The role of residential homelikeness in promoting community participation by adults with mental retardation.

Research in Developmental Disabilities, 23, 179-190.

Murray, W. (1996). Planning residential environments with persons with mental retardation. **Journal of Planning Literature, 11** (2), 155-166.

Owens, A.M. (1997). VU research shows homelike settings benefit persons with mental retardation. **Vanderbilt University News**.

Robinson, J.W., Thompson, T. (2005). **Completing the story: Architectural inventory as a method complementary to space syntax**. 5th International Space Syntax Symposium Proceedings, V.2

Robinson, J.W., Thompson, T., Emmons, P., Graff, M., & Franklin, E. (1984). **Towards an architectural definition: Housing for severely and profoundly mentally retarded adults**. Minneapolis: University of Minnesota, Center for Urban and Regional Affairs, School of Architecture and landscape Architecture.

Robinson, J.W (2001). **Institutional space, domestic space, and power relations: Revisiting territoriality with space syntax**. Proceedings, 3rd international space syntax symposium Atlanta 2001.

Robinson, J.W., Thompson, T. (1999). Stigma and architecture, in E. Steinfeld & G.S. Danford (Eds.), **Enabling Environments: Measuring the impact of environment on disability and rehabilitation** (pp.251-270). Dordrecht, Netherlands: Kluwer Academic Publishers.

Schwartz, C. (2003). Self - Appraised lifestyle satisfaction of persons with intellectual disabilities: The impact of personal characteristics and community residential facilities. **Journal of Intellectual & Developmental Disability 28** (3), 227-240.

Spreat, S., Lamina, J., Jefferies, J., Axelord, S., Murphy, B.J., & McGuffin, P. (1979). The impact of environmental noise on mealtime social interactions in a residential

facility for persons with mental retardation. **Behavioral Residential Treatment, 5**, 1-13.

Thompson, T., Robinson, J., Dietrich, M., Farris, M., & Sinclair, V. (1996), Interdependence of architectural features and program variables in community residences for people with mental retardation. **American Journal on Mental Retardation, 101** (3), 315-327.

Thompson, T., Robinson, J., Graff, M., & Ingenmey, R. (1990). Home-like architectural features of residential environments. **American Journal on Mental Retardation, 95** (33), 263-283.

Wener, R.E. (1982). Standardization of testing in environmental evaluation. In P. Bart. A Chen, & F. Francescanto, (Eds), **Knowledge for design** (pp. 77-84). Washington, DC: Environmental Design Research Association.

Abstract

The report presents a pilot study, which dealt with evaluation of the physical environment and investigation of users in sheltered community residential and occupational settings for people with mental retardation. The study integrates two fields of knowledge: architecture, and social work. The study was conducted in 2006, in six sheltered residential and occupational settings defined by the Ministry of Social Affairs. Regarding the field of architecture, the study examined the characteristics of the physical environment in those settings. Regarding the field of social work, the study examined satisfaction with the physical environment of those buildings among clients (residents or employed apprentices), as well as among staff members. The study was conducted in two stages.

The first stage focused on collecting data related to the following two questions: (a) Were the buildings in the sheltered community residential and occupational settings constructed according to existing guidelines? (b) Were the existing planning guidelines for these buildings appropriate for the needs of people with mental retardation?

The second stage of the study focused on collecting data related to two additional questions: (a) What characteristics of the physical environment in the sheltered community residential and occupational settings were the users (clients and staff members) satisfied or dissatisfied with? (b) How does the physical environment affect the life style of people with mental retardation in those buildings?

The characteristics of the physical environment in sheltered community residential and occupational settings examined in the study were determined on the basis of existing guidelines for planning, which are currently used by planners of those buildings. Evaluations of 40 characteristics of the physical environment in each

of the settings were conducted on the basis of an instrument developed by the investigator specializing in architecture, which was adapted for the purpose of the study. Data on satisfaction with the physical environment among clients (residents and employed apprentices) and staff members were collected by the investigator specializing in social work. For that purpose, 45 clients and 37 staff members were interviewed.

Findings from the first stage of the study are presented separately for each building. Observations were conducted and measures were taken with instruments in the spaces relevant to the residents and apprentices. Relevant spaces were those referred to in the interviews were conducted with the residents and apprentices. Findings from the second stage of the study are presented by the various spaces of the physical environment that were examined. Comparative analysis was conducted for responses of residents and staff members regarding satisfaction with the physical environment.

To conclude, recommendations were provided for improvements that can be made in the physical environment of the settings examined in the study. In addition, recommendations were provided for guidelines that can be implemented in future planning of the physical environment in sheltered residential and occupational settings. The research findings can be relevant to governmental and private organizations operating sheltered residential and occupational settings, where the espoused goal is to improve the quality of life for people with mental retardation.

The Shalem Fund for
Development of Services for
People with mental Retardation
in the Local Councils

The Physical Environment of Sheltered Housing and Occupational Settings in the Community for People with Mental Retardation

Chaya Schwartz, Ph.D.

School of Social Work, Bar-Ilan University

Yosifia Michalak, Ph.D.

Center for Research and Study of Aging
Faculty of Welfare and Health Sciences
Haifa University

This work was supported by a grant from Shalem Fund for
Development of Services for People with intellectual disabilities in the
Local Councils in Israel

2007